

Sateenkaariperheet^{ry}

Toimintakertomus 2023

Hallituksen esitys kevätkokoukselle 23.3.2024

Sisältö

1.	Johdanto	3
2.	Vaikuttamistyö	3
	Vaikuttamistyön tuotoksia ja tuloksia 2023	4
	Kansainvälinen vaikuttamistyö	7
	Monimuotoiset perheet -verkosto vaikuttamistyön tukena	8
	Lausunnot, tiedotteet ja edustukset	8
3.	Ammatillisen työn kehittäminen	9
2.1.	Koulutukset ammattilaisille	9
2.2.	Koulutusmateriaalit ammattilaisille	9
2.3.		
2.4.		
4.	Neuvonta ja valmennus	9
3.1.	Neuvonta- ja tukimateriaalit kohderyhmille	9
3.2.	Neuvontapalvelu	10
	Sateenkaariperheiden perhevalmennus	11
4.1.	Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet	11
4.2.		
5.	Monimuotoista vertaistoimintaa	11
4.3.	Vertaistoimintaa erityisryhmille	12
4.4.	Verkkovertaistoiminta	13
5.1.	Leirimuotoinen vertaistuki	14
5.2.	Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta	14
5.3.	Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta	16
5.4.		
5.5.		
6.	Vertaistoiminnan kehittäminen	17
7.	Tukipalvelut	20
7.1.	Viestintä	20
7.2.	Sateenkaariperheitä koskevan tiedon kerääminen	24
7.3.	Jäsenpalvelujen kehittäminen	24
7.4.	Hallinto	24
	Liite 1: Paikallistiimien toimintakertomukset 2023	27
	Liite 2: Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen toimintakertomus 2023	32
	Liite 3: Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeen toimintakertomus 2023	40
	Liite 4: Monimuotoiset perheet -verkon toimintakertomus 2023	43

1. Johdanto

Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka edistää perheiden moninaisuuden huomioimista yhteiskunnassa, lisää tietoisuutta sateenkaariperheistä, kehittää lainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää tukemaan sateenkaariperheitä heidän kasvatustehtävässään sekä tarjoaa sateenkaariperheiden jäsenille heidän tarvitsemiaan tukipalveluita.

Sateenkaariperheet ry:n toimintavuosi 2023 oli yhdistyksen kahdeskymmeneskuudes.

Vuosi 2023

Strategia 2030 ohjaa yhdistyksen työtä aina vuoteen 2030 saakka. Toiminnan kehittämisen painopisteitä strategiakaudella ovat:

- vaikuttamistyö ja edunvalvonta
- tiedon tuottaminen kohderyhmistämme ja kohderyhmillemme
- lapsiperheellistymisestä haaveilevien sateenkaarilasten, -nuorten ja -aikuisten tavoittaminen, tukeminen ja kohtaaminen

Vuositeemana 2022–2023 toimii tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Toimintavuoden aikana päivitettiin henkilöstöä koskeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma kaudelle 2024–2026. Vuonna 2022 vahvistetun toiminnallisen suunnitelman 2023-2024 tavoitteena on mahdollistaa kaikkien ihmisten osallistuminen yhdistyksen työhön ja toimintaan, ehkäistä syrjintää ja lisätä hyvinvointia. Painopisteenä ensimmäiselle suunnitelmakaudelle asetettiin sukupuolen moninaisuuden huomioiminen. Toimenpiteet on jaksotettu pidemmälle ajalle. Toimintavuoden aikana esimerkiksi juurrutettiin turvallisemman tilan periaatteita, koulutettiin henkilöstöä ja vapaaehtoisia esteettömyydestä, lisättiin monikielisyttä, muutettiin esteettömämpiin toimitiloihin ja uudistettiin tietomateriaaleja.

Kumppanuusvanhemmuushankeessa oli toinen täysi toimintavuosi. Laki ja monimuotoiset perheet -selvityshanke päättyi huhtikuussa 2023. Yhdistyksen hallinnoimat yhteistyötoiminnot Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus ja Monimuotoiset perheet -verkosto jatkoivat samana pysyneillä resursseilla.

Hankeella ja yhteistyötoiminnoilla on erilliset toimintakertomukset, jotka löytyvät yhdistyksen oman perustyön toimintakertomuksen lopusta liitteinä 2.-4.

2. Vaikuttamistyö

Yhteiskunnallisen vaikuttamistyön pohjana toimii yhdistyksen kevätkokouksen vuonna 2022 vahvistama 'Perhepoliittiset tavoitteet 2022–2025' -tavoiteohjelma. Perhepoliittiset tavoitteet koostuvat 22 tavoitteesta, jotka löytyvät kotisivuilta. Painopistealueena tavoiteohjelmassa on useamman kuin kahden vanhemman sateenkaariperheet.

Vuoden 2023 vaikuttamistyön keskiössä olleet hankkeet:

- Eduskuntavaalit 2023 ja hallitusohjelmavaikuttaminen
- Laki ja monimuotoiset perheet -selvityshanke
- Useamman kuin kahden oikeudellinen vanhemmuus
- Hedelmällisyysneuvonta ja sukusolujen tallettaminen
- Sijaissyntytyt
- Laki sukupuolen vahvistamisesta

Vaikuttamistyötä tehdään nimenomaan verkostoissa. Vaikuttamistyön tärkeimmät verkostot ovat Monimuotoiset perheet -verkosto ja sateenkaarijärjestöjen verkosto.

Vaikuttamistyön tuotoksia ja tuloksia 2023

Vuonna 2022 kehitettiin tuloksellisuusmittareita yhdistyksen tekemän vaikuttamistyön tuloksellisuuden arvioinnin tueksi. Vaikuttamistyön onnistumisen kriteereiksi määrittyivät sateenkaariperheiden tarpeiden jäsenyminen poliittisiksi tavoitteiksi, tavoitteiden onnistunut viestintä, päättäjien sitouttaminen tavoitteisiin ja, lopulta, perhepoliittisten tavoitteidemme toteutuminen lainsäädännössä ja palvelujärjestelmässä. Alla vuoden 2023 vaikuttamistyön 2.1.toimenpiteet on raportoitu näiden neljän tavoitealueen mukaisesti.

Tarpeiden jäsenyminen perhepoliittisiksi tavoitteiksi

Sateenkaariperheiden ja lapsiperhettä harkitsevien sateenkaari-ihmisten aseman parantaminen edellyttää, että heidän tarpeistaan ja toiveistaan on olemassa selvitettyä tietoa, ja että tämä tieto jäsennetään perhepoliittisiksi tavoitteiksi, joita voidaan sitten edistää. Tavoitteiden määrittely on keskeinen ja myös työläs osa vaikuttamistyötä. Tieto perheiden ja suunnittelijoiden tarpeista nousee yhdistyksen itse tekemistä laajoista kyselyistä (ks luku 7.2.), yhdistyksen tekemän neuvontatyön (ks. luku 4.) yhteydenotoista sekä muiden tahojen tekemistä selvityksistä ja tutkimuksista. Perhepoliittiset tavoitteet voivat ottaa muodon esimerkiksi erilaisina tavoiteohjelmina, policy-papereina, taustamuistioina ja selvityksinä. Tavoitteita koskevat asiakirjat voivat olla kohdistettuja esimerkiksi päättäjille, virkahenkilöille tai muille asiantuntijaorganisaatioille.

Tuotokset ja tulokset 2023:

- Perhepoliittinen tavoiteohjelma 2022–2025 vahvistettiin yhdistyksen kevätkokouksessa 2022. Sen pohjalta luotiin eduskuntatavoitteet, joita viestittiin kevään 2023 eduskuntavaalikeskusteluissa.
- Hallitusohjelmatavoitteiden taustapaperiksi luotiin myös Tavoitteet hedelmöityshoitolaisten ja -suositusten uudistamiseksi 2023 -policy paper.
- Hallitusohjelmavaikuttamisen kärkitavoitteena toimi useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman tavoite, joka kirjattiin auki useassa eri muodossa eri tarkoituksiin (puoluekokousaloite, hallitusohjelmatavoite-esitys, eduskuntavaaliblogi jne)
- Monimuotoiset perheet -verkoston VN-TEAS-hanke Laki ja monimuotoiset perheet julkaisi huhtikuun alussa loppuraporttinsa, jonka sisällöstä useimmat liittyivät Sateenkaariperheet ry:n tavoitteisiin. Ennen kaikkea useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman mahdollisuudesta saatiin paljon arvokasta selvitystietoa. Sateenkaariperheet ry toimi hankkeen hallinnoijana, mutta myös sisällöllisenä asiantuntijana. Valtioneuvoston selvityshankkeena raportti syöttää tutkimustietoja yhdistykselle tärkeistä teemoista suoraan lainvalmistelijoiden käyttöön. Raportin tieto oli käytettävissä hallitusneuvotteluiden aikaan.
- Selvityshankkeen toteutumista voi pitää merkittävänä vaikuttamistyön saavutuksena. Selvitys sai alkunsa yhdistyksen julkisesta aloitteesta ja yhdistys oli näkyvin selvityksen vaatija julkisessa keskustelussa. Yhdistys teki aloitteen vanhemmuuslain säätämisen yhteydessä. Osa selvityksestä perustuu yhdistyksen keväällä 2022 tekemän sateenkaariperhekyselyn tuloksille, ja se tulee sisältämään paljon arvokasta tietoa ja toimenpide-ehtoja liittyen esimerkiksi useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman ja lapsenhuoltolaisten kehittämisen kysymyksiin.
- Syksyllä tehtiin oma vaikuttamisviestintäsuunnitelman useamman kuin kahden vanhemman tavoitteiden edistämiseen yhteistyössä kumppanuusvanhemmuushankkeen kanssa.

Perhepoliittisten tavoitteiden viestintä

Yhdistyksen perhepoliittisten tavoitteiden viestiminen päättäjille, virkahenkilöille, asiantuntijaorganisaatioille, aktivisteille ja myös suurelle yleisölle on keskeinen askel vaikuttamistyön polulla. Tietoa tavoitteista ja uusista ideoista viedään eri yleisöille tiedoksi eri

tavoin. Perhepoliittisten tavoitteiden onnistunut kommunikointi voi ottaa muotonsa esimerkiksi tiedotteina (listattu luvussa 2.4.), erilaisina mediakampanjoina, puoluekokousaloitteina, kirjallisina kysymyksinä, blogikirjoituksina ja asiantuntija haastatteluina mediassa. Viestinnästä kokonaisuudessaan tarkemmin luvussa 7.1., tässä alla pääteemoja poimittuina.

Tuotokset ja tulokset 2023:

- Yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita ja hallitusohjelmatavoitteita viestittiin pitkin vuotta (ennen kaikkea keväällä vaalien ja hallitusneuvotteluiden aikaan) erilaisin tavoin. Verkkosivulle tehtiin uutinen ja tieto-osioita. Tavoitteita viestittiin myös tiedottein ja, ennen kaikkea, suorilla yhteyksillä valikoituihin päättäjiin, virkahenkilöihin, asiantuntijaorganisaatioihin. Useamman oikeudellisen vanhemman tavoitetta sekä sijaissyntyistä viestittiin järjestelmällisimmin: tiedotteet, uutiset omilla verkkosivuilla, lausunnot, yhteydenpito päättäjiin ja viranhaltijoihin, osallistuttiin vaaliristeilyyn.
- Eduskuntavaalien aikana osallistuttiin Setan, verkoston ja LSKL:n kampanjoihin. Setan kampanjaan kirjoitettiin kampanjakirje lapsiperheteemasta. LSKL:n kampanjakirjeen mukana lähti blogi useammasta vanhemmasta. Jaettiin kumppanien äänestyskehotuksia jäsenille. Maaliskuun uutiskirjeessä annettiin jäsenille ohjeita, miten viedä yhdistyksen tavoitteita eteenpäin. Muuten keskityttiin ennen kaikkea hallitusohjelmavaikuttamiseen. Viestinnän asiantuntija oli verkoston kanssa Vasemmistoliiton vaaliristeilyllä esittelypöydän kanssa. Verkosto kävi myös Kokoomuksen vaaliristeilyn, jossa yhdistyksenkin hallitusohjelmatavoitepaperia jaossa.
- Hallitusohjelmavaikuttamista tehtiin myös neuvotteluiden aikana, vaikka sateenkaariteemojen läpimeno oikeistokonservatiivihallituksessa olikin epätodennäköistä. Loppujen lopuksi hallitusohjelmassa ei ollut yhtäkään kirjausta, jossa mainittaisiin sanallakaan sateenkaarioikeuksien edistäminen. Neuvotteluiden aikana osallistuttiin verkoston tempaukseen säätytalon edessä ja viestittiin yhdistyksen hallitusohjelmakirjausehdotuksia olennaisten neuvottelupöytien valikoiduille neuvottelijoille.
- Yhdistyksen tiedotteet sijaissyntytyksestä ja useammasta kuin kahdesta oikeudellisesta vanhemmasta menivät läpi mediassa huhtikuun alussa.
- Hallitusohjelma-analyysi sateenkaariperheiden näkökulmasta julkaistiin elokuun uutiskirjeen pääkirjoituksena.
- Yhdistys antoi lausuntonsa oikeusministeriön sijaissyntytyksmuistiosta 30.5. Seuraavalla viikolla julkaistiin Simpukan kanssa kannanotto.
- Ylen sateenkaarihistoriikkiin haastateltiin toiminnanjohtajaa. Dokumenttisarja julkaistiin loppuvuodesta, ja siinä kokonainen episodi oli kohdennettu perheteemaan.
- Translain voimaantulosta viestittiin laajasti ja yksityiskohtaisesti (verkkosivujen tietokokonaisuus, uutinen, tiedote, some), samalla viestien vasta vahvistetun lain puutteista, esim. turhaan sukupuolitetut vanhemmuusmerkinnät väestötietojärjestelmässä.

Päättäjien sitoutuminen tavoitteisiin

Perhepoliittisten tavoitteiden viestimisestä seuraava askel, jonka tuloksellisuutta voidaan mitata ja arvioida, on päättäjien, virkahenkilöiden ja asiantuntijaorganisaatioiden sitoutuminen tavoitteisiin. Sitoutuminen voi näkyä eri tavoin, esimerkiksi tavoitteidemme kirjauksina Suomen hallituksen hallitusohjelmassa, puolueiden tavoiteohjelmissa, vaaliohjelmissa ja erilaisissa lainsäädännön ja perhepalveluiden uudistamisen tarvekartoituksissa, jotka voivat olla esimerkiksi ministeriöiden tai julkisten tai kolmannen sektorin asiantuntijajärjestöjen tekemiä. Sitoutuminen näkyy myös kutsuina työryhmiin ja kuulemisiin, sekä lausuntopyyntöinä. Annetut lausunnot ja työryhmäedustukset listattu luvussa 2.4.

Tuotokset ja tulokset 2023:

- Vaikuttamistyön keskeinen tavoite on saada yhdistyksen kohderyhmille tärkeitä lain- ja palvelujärjestelmän uudistamishankkeita Suomen hallituksen hallitusohjelmaan. Tässä epäonnistuttiin vuonna 2023. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa ei ole

ainuttakaan viittausta sateenkaari-ihmisten oikeuksien edistämiseen, vaikkakin joissain hallitusohjelman hankkeissa voitaneen tästä huolimatta jollain tavoin edistää myös sateenkaarioikeuksia.

- Toiminnanjohtaja osallistui ministeri Grahn-Laasosen pyöreän pöydän keskusteluun hallituksen tasa-arvopolitiikasta 29.8. Ministeri lupasi pitää sateenkaarinäkökulmia tasa-arvopolitiikan keskiössä, vaikka hallitusohjelma ei niitä mainitse. Toiminnanjohtaja kehotti ministeriä ja ministeriötä pitämään myös laajaa näkökulmaa perheiden monimuotoisuuteen, vaikka hallitusohjelma määrittelee perheiden monimuotoisuuden hyvin suppeasti. Toiminnanjohtaja osallistui myös tasa-arvoministerin pyöreän pöydän keskusteluun 20.11. koskien sateenkaari-ihmisten tilannetta.
- Yhdistys on pyrkinyt kommunikoidaan mielenkiintoaan osallistua hallitusohjelmassa mainitun väestöpoliittisen selonteon tekemiseen, kunhan hallitus ryhtyy hankkeeseen.
- Epäonnistuminen hallitusohjelmavaikuttamisessa johtunee pääasiassa siitä, että hallituspohja oli lähes pahin mahdollinen sateenkaarioikeuksien näkökulmasta, koska hallituksessa on kaksi kiivaimmin sateenkaarioikeuksia vastustavaa puoluetta asemassa, joka antoi heille hyvän neuvotteluvallan.
- Yhdistyksen tekemä hallitusohjelmavaikuttamistyö oli monin tavoin laajempaa, parempaa ja tietoon perustuvampaa kuin koskaan aiemmin. Se ei vain tällä kertaa kantanut hedelmää. Sen sijaan hallitusohjelmavaikuttamisen ansiosta myötämielisesti suhtautuvat päättäjät, virkahenkilöt ja lapsen oikeuksien organisaatiot ovat nyt laajemmin informoituja yhdistyksen tavoitteiden taustoista, esim VN-TEAS.
- Toimintavuoden aikana tavattiin erikseen molempien sukukupuolen moninaisuuden poliklinikkojen (TAYSi ja HUS) sosiaalityöntekijöitä ja keskusteltiin hedelmällisyys- ja lapsiperheellistymisneuvonnan kehittämistä polilla. Yhteisenä tavoitteena keskusteluissa oli, että sukupuolivähemmistöihin kuuluvat saisivat kattavaa neuvontaa. Yhdistyksen tavoitteena on, että kaikille hoitoihin hakeutuville kerrotaan asiantuntevasti myös sukusolujen tallettamisen mahdollisuudesta. Sovittiin, että antavat yhdistyksen uutta perheellistymisopasta asiakkailleen.
- Oikeusministeriön sijaissynnytysmuistio oli lausuntokierroksella loppukeväästä. Yhdistys antoi pyydettyä lausuntonsa. Lausunto valmisteltiin hyvissä ajoin, ja sitä käyttivät apuna useat muut asiantuntijatahot omissa lausunnoissaan. Lausuntotiivistelmän valmistelu on lykkäätynyt ministeriössä.
- Euroopan komissio teki asetusesityksen, jonka mukaisesti EU:n jäsenmaat tunnustaisivat vanhemmuuden, joka on vahvistettu toisessa jäsenvaltiossa. Edessä on pitkät neuvottelut eikä asetuksen läpimeno Eurooppa-neuvostossa ole lainkaan varmaan. Suomen hallitus teki asiasta selonteon eduskunnalle, jossa hallitus myös täsmentää, mitä kysymyksiä asetusesityksessä se lähtee tulevaisuudessa neuvotteluissa edistämään tai jarruttamaan. Yhdistys oli kuultavana 9.1. oikeusministeriössä ja jätti pyynnöstä myös kirjallisen lausunnon valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle. Lausunto löytyy verkkosivuilta.
- Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvosto PALKOssa on käynnissä hedelmöityshoitosuositusten monivuotinen valmistelu, jonka ensimmäiseen vaiheeseen Sateenkaariperheet ry ja Simpukka ry osallistuivat aktiivisesti. Ensimmäisen vaiheen luonnosta on odoteltu lausuntokierrokselle kesästä 2023 alkaen.
- Julkisten klinikoiden sitoutumisesta kertoo jo muutaman vuoden jatkunut yhteistyö, jonka tarkoituksena on mahdollistaa tiedonvaihto perheitä edustavien järjestöjen ja kaikkia julkisia klinikoita edustava HUSin kesken. Toimintavuoden aikana ei HUSin kiireisyyden takia ehditty tapaamaan. Tiedonvaihtoa ja keskustelua käytiin kuitenkin sähköpostitse ja puhelimitse.

Perhepoliittisten tavoitteiden toteutuminen

Lopullinen päämäärä vaikuttamistyössä on tietysti lainsäädännön ja palvelujärjestelmän uudistukset, joissa on huomioitu sateenkaariperheiden erityistarpeet. Usein yhdistyksen panoksen merkitystä yhteiskunnalliselle muutokselle on vaikeaa arvioida, mutta joskus se on hyvinkin

suoraan pääteltävissä silloin, kun lainsäädännössä on huomioitu sateenkaariperhekohteryhmä juuri sellaisella tavalla, jota yhdistys on esittänyt.

Tulokset 2023:

- Laki sukupuolen vahvistamisesta vahvistettiin eduskunnassa tammikuussa 2023. Lopputuloksessa näkyy yhdistyksen kädenjälki hyvin selkeästi. Lainvalmistelussa yhdistys kantoi päävastuun vanhemmuuteen ja lisääntymisterveydelliseen liittyvien pykälöiden valmistelun kommentoinnista pitkin prosessia. Voi arvioida, että ilman yhdistyksen panosta pykälät olisivat todennäköisesti olleet puutteellisemmat. Ennen kaikkea voitoiksi voi laskea vanhemmuusnimikkeitä koskevan säätelyn, josta tuli lopulta edistysellisempi kuin missään muualla maailmassa, sekä lisääntymisterveydellisiä oikeuksia, palveluita ja etuuksia koskevan säätelyn, josta tuli kiitettävän yksiselitteinen.
- Helsingissä lautakunta oikaisi apilaperheen kielteisen huoltajuuspäätöksen kolmannesta huoltajasta. Tämä on merkittävä askel tilanteessa, jossa lapsenhuoltolain uudistuksen (2019) oli tarkoitus helpottaa apilaperheiden huoltajuuksien hakemista, mutta onkin itse asiassa käytännössä vaikeuttanut. Yhdistys oli tukemassa perhettä tekemään valituksen asiasta.
- Vanhemmuuslaki vahvistettiin eduskunnassa jo kesäkuussa 2022. Vanhemmuuslain mukana ei kiivaasta vaikuttamistyöstä huolimatta saatu läpi muita uudistuksia kuin apilaperheiden mahdollisuuden käyttää hedelmöityshoitoja silloinkin, kun isyys halutaan vahvistaa. Suurin saavutus oli yhdistyksen aloitteesta (ja muiden järjestöjen tukemana) hyväksytty lausuma, jonka mukaan valtioneuvoston olisi selvitettävä useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman mahdollisuutta. Tässä asiassa valtioneuvosto oli aloitteellinen jo paljon aikaisemmin, mistä seurauksena jo alkuvuodesta käynnistyi yllä mainittu VN-TEAS-hanke Laki ja monimuotoiset perheet, jonka tuotoksena syntyi yli 200-sivuinen raportti perheiden monimuotoisuuden paremmasta huomioimisesta lainsäädännöstä. Tämä raportti tulee poikimaan tuloksia vielä monen vuoden ajan.

2.2. Kansainvälinen vaikuttamistyö

Kansainvälisen vaikuttamistyön tärkeitä kumppaneita ovat kattojärjestömme Nelfa (Network of European LGBTIQ* Families Associations), IFED (International Family Equality Day), Transgender Europe, Ilga ja Ilga-Eurooppa. Yhdistys on ollut mukana perustamassa Nelfaa ja IFEDiä. Eurooppalaista vaikuttamistyötä tehdään myös suomalaisten kattojärjestöjemme LSKL:n (esimerkiksi lapsen oikeuksien sopimuksen raportointi) ja Väestöliiton kautta (esimerkiksi vaikuttamalla eurooppalaisten perhejärjestöjen kattojärjestön, Cofacen, työhön).

Kansainvälisen vaikuttamistyön tapahtumia vuonna 2023:

- Yhdistyksen hallituksen nimeämä kv-työryhmä haki toistamiseen rahoitusta pohjoismaisen sateenkaariyhteistyön sateenkaariperhehankkeelle, mutta PN ei myöntänyt avustusta
- Osallistuttiin Ilga-Euroopan vuosikokoukseen Ljubljanassa. Tehtiin yhteistyössä Nelfan kanssa tiedote Italian sateenkaariperheiden tilanteesta. Pidettiin muutenkin Italian tilannetta esille vuoden aikana.
- Lausuttiin Suomen kommentaista Euroopan komission asetusesitykseen perhesuhteiden tunnustamisesta (ks tarkemmin edellinen kohta)
- YK:n lapsen oikeuksien komitean teki vuonna 2021 langettava päätöksen Suomelle venäläisen sateenkaariperheen lapsen oikeuksien loukkaamisesta turvapaikkapäätöksessä. Vuonna 2023 päätöksen seurantaraprosessi jatkui edelleen. Yhdistys toimii perheen edustajana asiassa komiteaan päin. Keväällä 2023 yhdistys antoi lausunnon Suomen valtion antamasta seurantaraportista asiassa. Valtion esittämät toimenpiteet lapsen edun paremmaksi huomioon ottamiseksi turvapaikka-asioissa ovat toki tervetulleita, mutta valtio ei edelleenkään ole kiinnittänyt huomiota sateenkaariperheiden lasten erityisen suojan tarpeeseen eikä ryhtynyt toimenpiteisiin korvatakseen tässä asiassa sopimusloukkauksella lapselle aiheutetun kärsimyksen. Päätös tulee kaikesta huolimatta

muuttamaan turvapaikkaprosessia Suomessa ja maailmassa, sekä turvaamaan sateenkaariperheiden lasten asemaa maailmanlaajuisesti. Päätös oli komitean ensimmäinen, joka liittyi sateenkaariperheiden lasten asemaan.

- Sateenkaariperhejärjestöt kaikilla mantereilla järjestivät Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän (IFED) tapahtumia 7.5.2023. Sateenkaariperhepäivän tapahtumista Suomessa ks. luku 5.5.
- Osallistuttiin Pohjoismaiseen sateenkaarijärjestöjen konferenssiin Reykjavikissä.

Monimuotoiset perheet -verkosto vaikuttamistyön tukena

Monimuotoiset perheet -verkoston kymmenen perhejärjestöä ovat tehneet yhteistä vaikuttamistyötä toista vuosikymmentä. Sateenkaariperheet ry vastaa verkoston taloudesta ja hallinnosta verkoston puolesta.

- 2.3. Useat verkoston perhepoliittisista tavoitteista edistävät suoraan tai välillisesti yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita. Verkosto on erittäin keskeinen osa yhdistyksen vaikuttamistyötä. Se ei korvaa yhdistyksen tekemää työtä, vaan täydentää sitä ja antaa tukea ja leveämmät hartiat, kun niitä tarvitaan. Verkosto inspiroi, ideoi ja lietsoo verkoston järjestöjen tekemää vaikuttamistyötä. Verkoston toimintakertomus 2023 löytyy kokonaisuudessaan tämän toimintakertomuksen liitteenä.

Lausunnot, tiedotteet ja edustukset

2.4. Lausunnot ja kuulemiset

- Kuuleminen muistiolounnoksesta koskien EU:n asetuseräluonnosta vanhemmuuden yhteisestä tunnustamisesta oikeusministeriölle 9.1.2023
- Lausunto muistiolounnoksesta koskien EU:n asetuseräluonnosta vanhemmuuden yhteisestä tunnustamisesta oikeusministeriölle 10.1.2023
- Lausunto sijaissynnytysselvityksestä oikeusministeriölle 29.5.2023
- Tasa-arvoministeri Grahn-Laasosen pyöreän pöydän keskustelu hallituksen tasa-arvopolitiikasta 29.8.2023
- Tasa-arvoministeri Grahn-Laasosen pyöreän pöydän keskustelu koskien sateenkaari-ihmisten tilannetta 20.11.2023

Tiedotteet ja kannanotot¹

- Italian hallitus riistää sateenkaariperheiden lapsilta vanhemmat
- Laki ei tunnista Otson, 25, neljää vanhempaa: ”Kaikki he ovat minulle yhtä tärkeitä”
- Neljä myyttiä transihmisten vanhemmuudesta – Transvanhemman päivä 2023
- Sateenkaariperheiden lapset vaarassa menettää vanhempansa Italiassa
- Sateenkaariperheet ja Simpukka: Sijaissynnytyksen parantaisi lapsiperheellistymisen mahdollisuuksia
- Järjestöt: Sijaissynnytyksen sääntely hallitusohjelmaan
- Lapselle oikeus kaikkiin vanhempiinsa – tutkimuksesta tukea kahta useamman oikeudellisen vanhemman mahdollistamiselle

Yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa annetut tiedotteet, lausunnot ja kannanotot löytyvät verkoston sivuilta www.monimuotoisetperheet.fi

¹ Tiedotteet luettavissa kotisivuilla ja STT Info -palvelussa

Edustukset

- Toiminnanjohtaja toimi adoptiolautakunnan täysistunnon jäsenenä (varajäsen Vilppu Järvinen)
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Monimuotoiset perheet –verkostossa
- Toiminnanjohtaja toimi jäsenenä viranomaisten kansallisessa sateenkaariverkostossa
- Puheenjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Ilga-Euroopan ja Nelfan vuosikokouksissa

3. Ammatillisen työn kehittäminen

Koulutukset ammattilaisille

- 3.1. Kaikki ammatilliset koulutukset on hoidettu työntekijävoimin. Vapaaehtoisia on ollut mukana kokemuskouluttajina. Saatuihin koulutuspyyntöihin on pyritty vastaamaan, mutta aktiivista ja suunnitelmallista koulutustoimintaa on toteutettu vain hankkeiden kohderyhmien osalta. Ammatillisen työn kehittämiseen voidaan panostaa jälleen enemmän vuodesta 2024 alkaen, kun sateenkaariperhetoiminnassa aloittaa perhevalmentaja elokuussa 2024.

Ammatillisia koulutuksia sateenkaariperheistä järjestettiin vuonna 2023 yhteensä vain 2 kappaletta. (Hankkeen ja perhesuhdekeskuksen koulutukset omissa toimintakertomuksissaan liitteissä 2. ja 3.) Koronapandemian jälkeinkin suurin osa koulutuksista on tapahtunut verkossa.

Yhdistyksen koulutuksista saatu palaute on ollut hyvää. Koulutussisältöjä on kehitetty koulutuspalautteen, tutkimushankkeesta saadun tiedon ja perheiden kokemusten pohjalta. Yhdistyksen oppaita ja esitteitä jaettiin paljon tavanomaista vähemmän koulutusten, messujen ja ammatillisten päivien yhteydessä.

3.2. Koulutusmateriaalit ammattilaisille

Yhdistys julkaisee kohdennettua tietoa sateenkaariperheistä eri ammattiryhmille ja eri elämäntilanteisiin liittyen. Osa julkaisuista puhuttelee suoraan ammattilaisia. Myös seuraavassa luvussa 4.1. luetellut perheille suunnatut julkaisut palvelevat perheiden kanssa työtä tekeviä ammattilaisia. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä. Koulutusmateriaaleihin voidaan panostaa jälleen enemmän vuodesta 2024 alkaen, kun sateenkaariperhetoiminnassa aloittaa perhevalmentaja elokuussa 2024.

Vuonna 2023 julkaissut materiaalit:

- Osallistuttiin suomi.fi-palvelun oppaan tekemiseen erilaisista lapsiperheellistymistavoista

4.1.

4. Neuvonta ja valmennus

Neuvonta- ja tukimateriaalit kohderyhmille

Yhdistys julkaisee tieto- ja tukimateriaaleja kohdennetusti eri perhemuodoille ja eri perhe- ja suhdetilanteisiin. Materiaalit tarjoavat sekä tietoa lainsäädännöstä, perhebyrokratiasta, perheellistymistavoista ja palveluista että tukea ja ideoita kehittää yksilöiden ja perheiden valmiuksia vahvistaa ja kohdata erilaisia suhde- ja perhetilanteita. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä. Koulutusmateriaaleihin voidaan panostaa jälleen enemmän vuodesta 2024 alkaen, kun sateenkaariperhetoiminnassa aloittaa perhevalmentaja elokuussa 2024.

Vuonna 2023 julkaissut materiaalit:

- Julkaistiin laaja opas sukupuolivähemmistöihin kuuluville vanhemmilla ja vanhemmuutta pohtiville. Opasta on saatavilla paperisena sekä pdf-versiona verkkosivuilla.
- Yhdistyksen verkkosivujen tietopankkia uusittiin huomioimaan vuoden 2023 alussa voimaan tullut laki sukupuolen vahvistamisesta.

Neuvontapalvelu

Suurin osa yhteydenotoista liittyi hedelmöityshoitoihin, erityisesti julkisiin hoitoihin hakeutumiseen ja niiden saatavuuteen sekä vanhemmuuteen vahvistamiseen ja huoltajuuteen liittyviin kysymyksiin. Yhä useammin neuvonnantarve koski adoptiota, kansainvälisiä sijaissynnytysjärjestelyjä, uusperheasioita, perheen sisäistä munasolun lahjoittamista ja transihmisten sukusolujen tallettamista ja raskautumisen mahdollisuuksia. Kahden kulttuurin perheiden kansainvälisiin asioihin liittyvien yhteydenottojen määrä jatkoi kasvuaan kuten myös englanninkielisten yhteydenottojen, joita olikin moninkertaisesti edelliseen vuoteen verrattuna. Kumppanuusvanhemmuuteen liittyvien yhteydenottojen määrä väheni selkeästi, ollen kuitenkin yhä merkittävä osa neuvontaa. Vähenemisen syynä luultavasti runsassisältöiset kumppanuusvanhemmaksi.fi-verkkosivut, joilta löytyy helposti se tieto, jota aiemmin kysyttiin neuvonnasta. Kumppanuusvanhemmuutta koskevat yhteydenotot koskivat erityisesti vanhemmuuskumppanin löytämisen mahdollisuuksia, vanhempien välistä tutustumista ja hedelmöityshoitojen saatavuutta ja hoitoprosessia.

4.2.

Varsinaiseen neuvontapalveluun kuuluu puhelinpäivystys kahtena päivänä viikossa ja neuvontasähköpostiosoite. Yhdistyksen neuvontatyötä tehdään kuitenkin erittäin merkittävässä määrin useissa eri yhteyksissä ja eri toimijoiden toimesta. Paikallistiimien aktiivit ja ryhmienvetäjät antavat neuvontaa paikallistasolla. Yhdistyksen työntekijät, puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet antavat neuvontaa valtakunnallisemmalla tasolla, ja esimerkiksi perhevalmennusten, luentojen, leirien ja Pride-tapahtumien yhteydessä.

Toimintavuoden aikana kehitettiin neuvontapalvelun nopeutta, poikkeusaikojen tiedotusta ja sijaistuskäytäntöjä. Kirjallisiin kysymyksiin vastattiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta viikon kuluessa. Moni vastausviesti poiki uusia kysymyksiä, yhä useampi edellytti yhteydenottoja ulkopuolisiin tahoihin. Koskaan aiemmin eivät neuvonnan yhteydenotot ole vaatineet yhtä paljon lisäselvitystarpeita ja neuvontaa tekevän henkilön yhteydenottoja eri viranomaistahoihin. Erityisesti asioita selvitettiin Digi- ja väestötietoviraston, Kelan, Valviran ja hedelmöityshoitoklinikoiden kanssa.

Osan kanssa neuvontaa tehtiin sekä puhelimitse että sähköpostin kautta. Moni puhelimitse yhteydessä ollut sai mm. materiaaleja tai faktojen koonnin sähköpostitse. Kumppanuusvanhemmuutta suunnittelevien oli mahdollista tavata henkilökohtaisesti työntekijää. Tätä mahdollisuutta käytti vuoden aikana 34 ihmistä 15 eri perhekunnasta. Tapaamisia oli yhteensä 26, joista 9 videoyhteydellä ja loput kasvotusten Helsingissä. 19 oli ensikäyntejä ja 7 jatkokäyntejä. Palvelua ei juurikaan mainostettu sosiaalisessa mediassa, ainoastaan lähinnä mainittiin ennakkovalmennuksessa ja verkkosivuilla, mikä varmasti vaikuttanut varausten määrään.

Taulukossa ainoastaan neuvontapalvelun työntekijän antama neuvonta

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Puhelinpäivystys	64	71	53	66	64	78	61
Neuvontasähköposti	591	602	589	597	616	675	634
Neuvontatapaamiset	0	0	0	0	10	33	26
Neuvonta-chat	73	30	0	55	115	0	0
Yhteensä	728	703	642	718	805	786	721

Sateenkaariperheiden perhevalmennus

Sateenkaariperheiden perhevalmennuskurssi järjestettiin toimintavuoden aikana kaksi kertaa (keväällä ja syksyllä). Kevään kurssi järjestettiin verkkokurssina ja siihen osallistui 57 osallistujaa 26 perhekunnasta. Syksyn kurssi järjestettiin viikonloppukurssina Helsingissä ja siihen osallistui 28 henkilöä 15 perhekunnasta. Molempien kurssien osallistujille luotiin oma WhatsApp-keskusteluryhmässä keskinäistä vertaistukea ja yhteydenpitoa varten.

- 4.3. Kurssi on laajuudeltaan 20 oppituntia ja se on suunnattu kaikille lasta suunnitteleville, lasta odottaville ja lapsen hiljattain saaneille perheille. Kouluttajina kursseilla toimivat yhdistyksen työntekijät ja kokemuskouluttajina tavalliset sateenkaariperheiden vanhemmat. Kurssilla tarjotaan tietoa erityisesti sateenkaariperheiden lapsiperheellistymiseen liittyvistä erityiskysymyksistä, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin ja huomioitavia asioita etuuksien haussa sekä syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden aikuisten välisiä suhteita, suunnitelmia ja sopimuksia jne. Sateenkaariperheiden oma perhevalmennuskurssi tukee perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä, palveluneuvontaa ja toimii myös vahvana vertaistuen paikkana ja mahdollisuutena muodostaa vertaisverkostoja, jotka kokemusten mukaan helposti jatkuvat koko lasten lapsuuden ajan. Valmennus ei korvaa kunnan järjestämää synnytys-/perhevalmennusta vaan täydentää sitä.

Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet

- 4.4. Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat yhden illan avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa kerrotaan sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista ja annetaan perhettä suunnitteleville mahdollisuus kysyä asiantuntijalta. Perhevalmennuksen tavoin ne toimivat usein sisäänheittäjinä yhdistyksen toimintaan. Tilaisuudet vuonna 2023:

- Kuopio Priden tilaisuus järjestettiin 29.6. ja siihen osallistui 6 henkilöä
- Manse Priden tilaisuus peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi
- Miten kumppanuusperheissä tehdään lapsia? -tilaisuus järjestettiin 29.6. verkossa ja siihen osallistui 5 henkilöä
- TransHelsinki-viikolla tilaisuus järjestettiin 26.11. verkossa ja siihen osallistui 4 henkilöä
- Lisäksi Tampereella järjestettiin Sijaisperhe ja adoptio –infotilaisuus 13.4., johon osallistui 6 aikuista

5. Monimuotoista vertaistoimintaa

Yhdistyksen vertaistoiminta koostuu valtakunnallisesta ja paikallisesta vertaistoiminnasta sekä verkkovertaistoiminnasta. Valtaosan sateenkaariperheiden vertaistoiminnasta toteuttavat vapaaehtoisista koostuvat paikallistiimit. Vuonna 2023 paikallistiimejä oli neljällätoista paikkakunnalla, joista vertaistoimintaa järjestettiin kolmella toista eri paikkakunnalla. Vertaistoimintaa koordinoi yhdistyksen vertaistoiminnan koordinaattori.

Huom: Alla olevassa tilastossa ei ole mukana perhesuhdekeskuksen ja hankkeen osallistumisia. Ne on raportoitu toimintojen omissa toimintakertomuksissa, jotka löytyvät liitteistä 2. ja 3.

Vertaistoiminnan osallistumiset	2019	2020	2021	2022	2023
Paikallinen vertaistoiminta	4043	1790	1857	3555	4860
Valtakunnallinen vertaistoiminta	687	601	367	420	142
Kaikki osallistumiset yhteensä:	4730	2391	2224	3975	5002
Vertaistapahtumien lukumäärä:			147	268	319

Vuositeeman huomioiminen vertaistoiminnassa

Vuosina 2022–2023 vuositeemana on tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Tavoitteena on kehittää toiminnan yhdenvertaisuutta, osallisuutta, turvallisuutta, esteettömyyttä, saavutettavuutta ja monikielisyyttä. Vuositeema näkyi vertaistoiminnassa erityisesti toiminallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus suunnitelman käyttöön ottamisessa kevään aikana - suunnitelman toimenpiteiden tarkoituksena vertaistoiminnan osalta on erityisesti edistää useista eri taustoista tulevien ihmisten osallistumista vertaistoimintaan.

Vuonna 2022 käyttöön otettujen turvallisemman tilan periaatteita on ylläpidetty kaikessa toiminnassa, vapaaehtoisia on edelleen koulutettu niiden käytöstä ja kaikkia aloittavia vapaaehtoisia pyydetään suorittamaan turvallisemman tilan -koulutus yhtenä ensimmäisistä perehdytystoimenpiteistä. Vapaaehtoisille on lisäksi tarjottu koulutuksia sukupuolen moninaisuudesta, esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. Turvallisuutta luotiin myös joukolla muita toimenpiteitä, joilla ohjeistettiin tapahtumien järjestäjiä, kuten:

- muuttamaan eri tapahtumatilojen WC:n sukupuolineutraaleiksi tilaisuuksien ajaksi
- järjestämään suurimmaksi osaksi osallistujille maksutonta ohjelmaa
- järjestämään tapahtumat esteettömissä tiloissa aina kun se on mahdollista
- lisäämään tapahtumailmoituksiin tieto esteettömyydestä ja saavutettavuudesta sekä turvallisemman tilan periaatteista

Vuositeema huomioista läpi leikkasi kaikkea alla eriteltyä vertaistoimintaa ja siihen liittyviä seikkoja käsitellään seuraavissa vertaistoimintaa koskevissa luvuissa. Turvallisemman tilan luominen ja yhdenvertaisuuden edistäminen on jatkuvaa työtä ja sitä jatketaan tulevaisuudessa myös vuositeeman päätyttyä.

5.1. Vertaistoimintaa erityisryhmille

Kumppanuusvanhemmuus ja apilaperheet

Kumppanuusvanhemmaksi-hankeen 2021–2024 ajan hanke vastaa kumppanuusvanhempien vertaistoiminnasta, josta lisätietoa hankkeen toimintakertomuksessa liitteessä 3.

Sukupuolen moninaisuus

Sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila järjestettiin Helsingissä vuoden aikana yhteensä 7 kertaa, jonka lisäksi keväällä järjestettiin kaksi sekä Helsinki Pride –viikolla yksi sukupuoleltaan moninaisten vanhempien ja vanhemmuutta toivovien aikuisten ilta, joihin osallistui yhteensä 15 henkilöä. Suunnitelmissa oli järjestää vastaava ilta myös TransHelsinki-viikolla, mutta ilta peruuntui. Perhekahviloissa kävi yhteensä 156 ihmistä, joista lapsia oli 62 ja aikuisia 94.

Verkkotoiminnassa järjestettiin Transihmiset ja vanhemmuus - vertaisilta TransHelsinki-viikolla, mutta tapahtuma peruttiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Transmaskuliineille järjestettiin Helsingissä viikonloppuleiri toukokuussa, johon osallistui 11 henkilöä. Sukupuoleltaan moninaisten toiminnassa aloitti uusia vapaaehtoisia.

Facebookissa Sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila –yhteisösivulla oli noin 70 seuraajaa vuoden lopussa.

Vertaistoiminnan kehittämisessä ja viestinnässä kiinnitettiin erityistä huomiota sukupuolen moninaisuuteen. Perhevalmennuksien kokemuskouluttajaosioissa sukupuolen moninaisuuden huomioiminen toi tärkeitä vertaiskokemuksia osallistujille.

Muut erityisryhmät

Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n Helminauha -hankkeen kanssa tehtiin yhteistyötä lahjasoluilla alkunsa saaneiden sateenkaariperheiden valmennuksen mainostamisessa ja järjestettiin yhteistyössä kolme Lahjasolutaustasta lapselle puhumisen iltaa Pride-tapahtumien yhteydessä Helsingissä, Tampereella ja Turussa.

Myös erityisryhmille suunnatusta vertaistoinnasta suurimman osan järjestävät paikallistoinnasta vastaavat paikallistiimit. Tarjolla on monenlaista toimintaa erityisryhmille, kuten perheellistymisen alkutaipaleella oleville, iselle tai isyydestä haaveileville, yhden vanhemman perheille, myöhäisheränneille eli entisille heteroilla, polyperheille, sosiaalisille vanhemmille ja koululaisille. Paikallistiimien järjestämisestä toiminnasta tarkemmin luvussa 5.4. ja liitteessä 1

Vuositeeman mukaisesti pyrittiin löytämään ohjaajia muun kuin suomenkieliselle toiminnalle. Muun kielistä toimintaa toteutui Helsingissä venäläisen perhekahvilan muodossa, joka järjestettiin 22 kertaa vuoden aikana eli noin joka toinen viikko. Perhekahviloita ja avoimia perhetapaamisia ohjattiin toteuttamaan monikielisinä vapaaehtoisten kielitaidon sen mahdollistaessa ja tämä huomioitiin myös tapahtumaviestinnässä.

Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen kiinnitettiin huomiota esimerkiksi kannustamalla tapahtumien ja tapaamisten järjestämistä mahdollisimman esteettömissä tiloissa. Vapaaehtoisille tarjottiin myös verkkokoulutusta saavutettavuudesta keväällä ja esteettömyydestä syksyllä. Tapahtumaviestinnässä kirjattiin esteettömyyskuvaukset tapahtumatietojen yhteyteen ja kaikkiin ilmoittautumislomakeisiin lisättiin kysymys mahdollisista mukautustarpeista.

5.2. Verkkovertaistoiminta

Verkkovertaistoimintaa toteutettiin vuonna 2023 muutaman verkkotapahtuman verran. Vuonna 2022 toteutettu verkkotiimikokeilu lakkautettiin, sillä kysyntää säännöllisille verkkovertaistapaamisille ei ollut riittävästi. Verkkovertaistoimintaan toteutetaan jatkossa muutamien verkkoluentojen tai –vertaisiltojen muodossa vuoden aikana tai kysynnän lisääntyessä tiheämmin. Verkkovertaisiltoja järjestettiin vuoden aikana kolme, jotka kaikki peruuntuivat liian pienen osallistujamäärän vuoksi:

- 11.4. Uusperheiden kahvihetki – peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi
- 27.4. Family Club - – peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi
- 22.11. Transihmiset ja vanhemmuus – peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi

Sosiaalisessa mediassa Facebook-ryhmät ja -yhteisöt ovat tärkeä vertaistuki- ja viestintäkanava. Suurimmalla osalla paikallistiimeistä on käytössään oma ryhmä tai yhteisösivu, osalla käytössään on ollut myös Instagram-tili. Vuoden aikana kolme paikallistiimiä on siirtänyt tapahtumaviestintäänsä Instagramiin Facebookin sijaan. Tilien seuraajamäärät myös kasvavat Instagramissa Facebookia tehokkaammin. Suluissa (seuraajaa/+-kasvu edeltävään vuoteen verrattuna):

- Paikallistiimien Facebook –yhteisösivut ja seuraajamäärä 2023 vuoden lopussa: [Helsinki](#) (488), [Häme](#) (78/+5), [Joensuu](#) (54/+1), [Jyväskylä](#) (115/+10), [Kymenlaakso](#) (168/+6), [Oulu](#) (114/+17), [Porvoo](#) (30+5), [Seinäjoki](#) (109/+3), [Tampere](#) (330/+10), [Turku](#) (242/+10)

- Paikallistiimien ylläpitämät Facebook -ryhmät ja jäsenten määrä 2023 vuoden lopussa (suluissa): [Helsinki](#) (425/+58), [Joensuu](#) (13/-2), [Jyväskylä](#) (60/+5), [Keski-Uusimaa](#) (35), [Kokkola](#) (29/+4), [Kuopio](#) (72/+6), [Rovaniemi](#) (20/-1), [Turku](#) (148/+21)
- Instagram -tili ja seuraajamäärä 2023 vuoden lopussa (suluissa): [Tampere](#) (501/+125), [Jyväskylä](#) (55/+9), [Joensuu](#) (118/+10), [Länsi-Pirkanmaa](#) (125/+125), [Oulu](#) (128/+128)

Lisäksi Facebookissa on sateenkaariperheyteen liittyviä ryhmiä, joista osa on vapaaehtoisten ylläpitämiä ja koordinoimia. Ryhmät on koottu yhdistyksen verkkosivuille ja kesällä 2023 päivitetty sekä lisätty suorat hyperlinkit. Lisäksi paikallistiimien viestintäkanavien suorat hyperlinkit lisättiin sekä päivitetylle paikallisen vertaistoiminnan verkkosivulle, että päivitettyyn uutiskirjeen tapahtumaosioon.

Näiden lisäksi osa perhevalmennuksista, rakkaussuhdetoiminnasta ja erokursseista järjestettiin verkossa.

Leirimuotoinen vertaistuki

5.3.

Valtakunnallista vertaistoimintaa järjesti paikallistiimit ja niiden vapaaehtoisista koostuvat leirityöryhmät. Vuoden aikana järjestettiin yhteensä 6 leiriä kymmenestä suunnitella olleesta:

- Aikuisten toiminnallinen vertaisviikonloppu Keuruulla pe 17. – su 19.11.2023 (8 leiriläistä)
- Tampereen perheleiri 11.-13.8.2023 Pyysalo (62 leiriläistä, joista 27 lasta / 35 aikuista)
- Transmaskuliinien isien vertaisviikonloppu 26.-28.5.2023 Helsingin Vartiosaaressa (11 leiriläistä)
- Lapin ja Oulun alueen aikuisten vertaisviikonloppu 10.-12.2.2023 Iso-Syöte (10 leiriläistä)
- Aikuisten toiminnallinen vertaisviikonloppu 17.-19.2.2023 Syöte (15 leiriläistä)
- Aikuisten vertaistuellinen hiihtovaellus 9.-11.3.2023 Syöte (5 leiriläistä)

Toimintavuoden aikana tuotettiin yhteensä 300 henkilöleirivuorokautta kuudella leirillä ja niihin osallistui yhteensä 111 henkilöä, joista 27 oli lapsia ja 84 aikuisia.

Toimintasuunnitelmassa olleet leirit, joita ei järjestetty:

- Teinien vanhempien vertaisviikonloppu pääkaupunkiseutu (peruttu)
- Perheleiri 12.-16.7.2023 Kouvola (peruttu)
- Perheleiri talvella Pirkanmaalla (peruttu)
- Aikuisten toiminnallinen vertaisviikonloppu pääkaupunkiseudulla (peruttu)

- 5.4. Työntekijävetoisen perheleirin peruuntumisen vuoksi jäi tuotetut henkilöleirivuorokaudet sekä leirimuotoiselle vertaistuelle toimintasuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet osittain saavuttamatta.

Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta

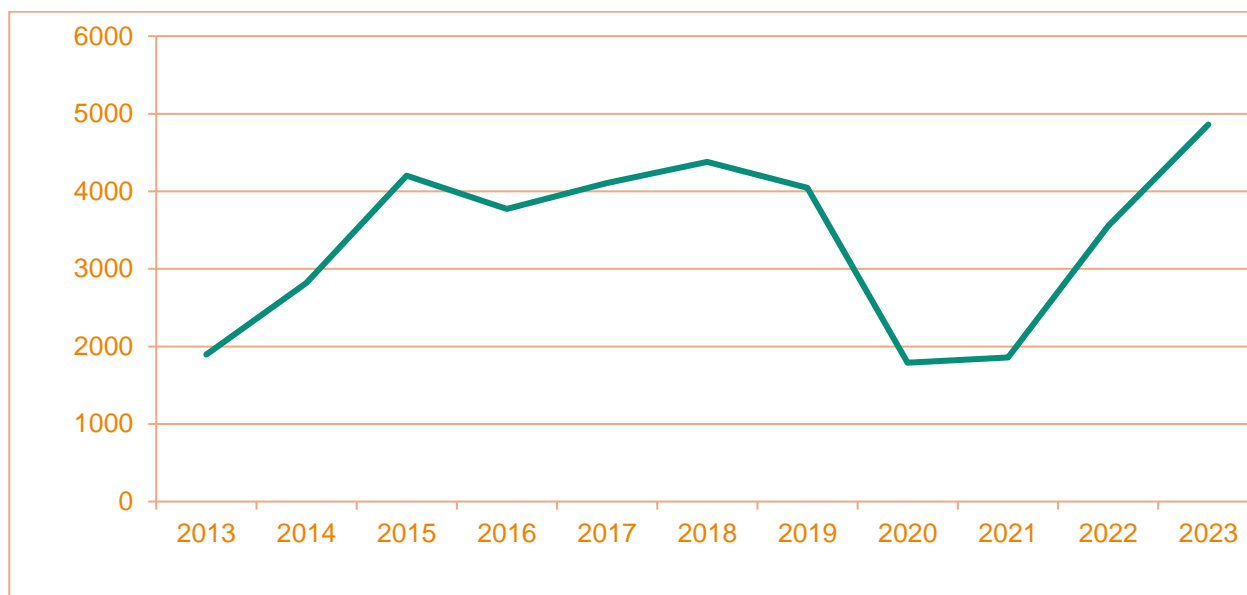
Paikallisen vertaistoiminnan suunnittelusta ja järjestämisestä huolehtivat kunkin paikkakunnan vapaaehtoiset, jotka yhdessä muodostavat paikallistiimin. Vertaistoiminnan koordinaattori koordinoi paikallistiimien toimintaa. Kolmella paikkakunnalla kaupunki tukee paikallistoimintaa avustuksilla, joilla kustannetaan oman kaupungin toiminnan toimintakuluja.

Taulukko: Osallistumiset PAIKALLISEEN vertaistoimintaan

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Helsinki	2010	2305	3047	2830	1227	1189	2090	2838
Joensuu				101	125	58	66	
Jyväskylä	247	165	21	56	30	19		66
Kanta-Häme				85	40	39	69	115
Keski-Uusimaa			25	20				
Kokkola			124					
Kuopio	20	109	72	56	34	51	62	27
Kymenlaakso	43	46	36	15	8			53
Mikkeli	20							
Nokia								90
Oulu	196	310	270	204	56	87	75	331
Pori	137	147	156	70				
Porvoo							25	
Rovaniemi	20	26		8	2	17		41
Seinäjoki	88			10				
Tampere	705	777	473	492	225	289	882	993
Turku	287	223	154	96	43	108	286	306
YHTEENSÄ	3773	4108	4378	4043	1790	1857	3555	4860

Taulukon luvut sisältävät osallistumiset vain alla kuvattuihin paikallisiin tapahtumiin. Katso koko vertaistoiminnan osallistumismäärät luvun 5 alusta.

Paikallistapahtumien osallistujamäärissä (4860 osallistujaa) palattiin koronapandemiaa edeltävään aikaan ja samalla myös rikottiin kautta aikojen korkeimmat kävijämäärät koko Suomen tasolla, mutta myös useassa paikallistiimissä tehtiin paikkakuntakohtaisia ennätyskursseja osallistujamäärissä.

Vuoden aikana toimintaa järjesti kaksitoista paikallistiimiä. Toimintaa järjestettiin säännöllisesti Helsingissä, Kanta-Hämeessä, Keski-Uudellamaalla, Länsi-Pirkanmaalla, Oulussa, Tampereella ja Turussa sekä vuoden loppupuolella myös Rovaniemellä ja Jyväskylässä. Pienimuotoisemmin tapaamisia järjestettiin Kuopiossa, Kymenlaaksossa ja Kokkolassa. Porvooon ja Joensuun paikallistiimit eivät järjestäneet toimintaa lainkaan. Paikallistiimeissä toimi vuoden aikana yhteensä 85 vapaaehtoista.

Suosittuja toimintamuotoja olivat erilaiset retket luontoon, teatteriin, sisä- ja ulkoleikkipuistoihin. Perhetapaamiset ja perheretket kuuluivat osaksi lähes kaikkien paikallistiemien toimintaa. Perhekahvilat pyörivät Helsingissä, Keravalla, Jyväskylässä, Oulussa ja Tampereella ja vertaisryhmistä kokoontui Tampereella ja Helsingissä Alkutaival sekä Helsingissä lisäksi sosiaaliset vanhemmat, sukupuoleltaan moninaiset vanhemmat ja myöhäisheränneet. Koululaisille ja aikuisille erityisesti suunnattua toimintaa järjestettiin Helsingissä ja Turussa.

Katso kunkin paikallistiemien omat toimintakertomukset liitteestä 1. "Paikallinen vertaistoiminta".

Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta

Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä

5.5. Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä perheet ympäri maailman kokoontuvat yhteen erilaisiin tapahtumiin, jotka ovat iloisia ja näkyviä koko perheen tapahtumia. Päivä toimii tutustumisen väylänä ihmisille sekä näkyvänä tapahtumana se lisää ihmisten tietoisuutta sateenkaariperheistä. Tietoisuus vähentää taas ennakkoluuloja ja lisää sateenkaariperheiden hyvinvointia. 7.5.2023 tapahtumaa vietettiin 13.:ta kertaa. Vuoden 2023 Sateenkaariperhepäivän kansainvälinen teema on "Power up families" ja tapahtumia järjestettiin ympäri Suomen seuraavasti tapahtumien kerätessä yhteensä 212 osallistujaa:

- Helsingissä Perheiden retki kiipeilypuisto Korkeeseen ja perhepiknik Mustikkamaalle
- Helsingissä Finskij divanchic - venäjänkielinen perhekahvila
- Oulussa sirkustyöpaja Oulun tähtisirkuksen tiloissa
- Tampereella perhetapaaminen Huushollissa Hämeenpuistossa
- Turussa sateenkaariperhepäivän karnevaali Tarmon talolla

Pride-tapahtumiin perhesisältöjä

Vuonna 2022 lanseeratun #PerhePride-tunnisteen ja verkkosivujen PerhePride-sivun käyttöä jatkettiin. Sivulle kerättiin Pride-tapahtumien perheille suunnattu ohjelma hyödyntäen sen rinnalla myös uudistettua tapahtumakalenteriyhdellätoista paikkakunnalla tapahtumia järjestettiin paikallistiemiemme tuottamana:

- Pohjois-Karjala Pride 15.-21.5.2023
  - MetsäPride-tapahtuma perheille (peruttiin)
- Helsinki Pride 1.6.–2.7.2023
  - Helsingin paikallistiimi järjesti Helsinki Pride –viikon aikana kaksi perhekahvilaa, myöhäisheränneet-tapaamisen, sukupuoleltaan moninaisten perhekahvilan sekä vanhempien ja vanhemmuutta toivovien illan, sosiaaliset vanhemmat-tapaamisen, polyperhekahvilan, alkutaival-tapaamisen, sateenkaareva isyys-tapaamisen sekä venäjänkielisen perhekahvilan, koko perheen retken Fazerilaan, koko perheen museovierailun ja lahjasolutaustasta lapselle puhumisen ilta sateenkaariperheille Simpukka ry:n Helminauha-hankkeen kanssa. 12 vertaistapahtumaan/-tapaamiseen osallistui yhteensä 359 henkilöä.
  - Helsinki Pridea juhlittiin koko kesäkuun eli Pride-kuukauden ajan, jonka aikana järjestettiin perheille suunnattua taide- ja kulttuuritoimintaa yhteistyössä usean eri toimijan kanssa. Pride-kuukauden aikana järjestettiin pääkaupunkiseudulla yhteistyötä HAM Helsingin taidemuseon, KAMU Espoon kaupunginmuseon sekä Museo Leikin kanssa. HAMissa järjestettiin yhteensä kolme perhekahvilaa sekä neljä taidenäyttelyvierailu- ja työpajaa eri ikäisille lapsille vanhempien (yhteensä 71 osallistujaa). Museo Leikissä puolestaan järjestettiin yksi perhekahvila ja näyttelyvierailu (28 osallistujaa). KAMUn kanssa järjestettiin yhteistyössä

sateenkaariperhepäivä Glömsin museossa (24 osallistujaa). Syksyllä järjestettiin Q-teatterin kanssa yhteistyössä vauva- ja taaperoperheille suunnattu tarinateatteriesitys (25 osallistujaa).

- Manse Pride 12.-17.6.2023
  - Sateenkaariperhekahvila (18 osallistujaa)
  - Manse Pride- viikon askartelupaja (16 osallistujaa)
  - Lahjasolutaustasta lapselle puhumisen ilta sateenkaariperheille yhteistyössä Simpukka ry:n Helminauha-hankkeen kanssa
  - Koko perheen satuhetket (28 osallistujaa)
  - Etkot, Pride-kulkue ja puistopäivä perheille (50 osallistujaa)
- Kotka Pride 17.6.2023
  - Kotka Priden puistopäivä perheille ohjelmaa
- Hamina Pride 18.6.2023
  - Perheille ohjelmaa Hamina Priden puistopäivä
- Kuopio Pride 26.-30.6.2023
  - Miten lapsia tehdään? -tilaisuus (6 osallistujaa)
  - Puistopäivä (8 osallistujaa)
- Kokkola Pride 1.7.2023
  - Kulkue ja pomppulinna lapsille puistopäivä
- Nokia Pride 15.7.2023
  - Perhekahvila (16 osallistujaa)
  - Perhetapahtuma+kulkue+puistopäivä (24 osallistujaa)
- Oulu Pride 31.7.-6.8.2023
  - Sateenkaareva satutuokio (34 osallistujaa)
  - Perhepäivä (34 osallistujaa)
  - Trampoliinia ja temppuilua –perhevuoro
- Turku Pride 21.-27.8.2023
  - Kylttityöpaja sateenkaariperheille (4 osallistujaa)
  - Lahjasolutaustasta lapselle puhumisen ilta sateenkaariperheille yhteistyössä Simpukka ry:n Helminauha-hankkeen kanssa
  - Sateenkaariperheet Turku Pride -kulkueessa ja piknikissä (24 osallistujaa)
- Keski-Uudenmaan Pride 26.8.2023 (Kerava)
  - Perhekahvila (0 osallistujaa)

6. Vertaistoiminnan kehittäminen

Yhdistyksen vertaistoiminta on suurilta osin vapaaehtoisten suunnittelemaa ja toteuttamaa toimintaa. Vapaaehtoiset kuuluvat yhdistyksen kohderyhmään ja toimivat näin ollen vertaisohjaajina. Paikallisen vapaaehtoisvetoisen vertaistoiminnan lisäksi vapaaehtoiset toimivat myös työntekijävetoisessa valtakunnallisessa vertaistoiminnassa. Vertaistoiminnan kehittämisestä vastaa vertaistoiminnan koordinaattori.

Vuonna 2023 sateenkaariperhetoiminnassa:

- Oli mukana 86 vapaaehtoista (ei sisällä vapaaehtoisia lastenhoitajia eikä kaikkia kokemuskouluttajia), joista
  - Uusia toimintakauden aikana aloittaneita vapaaehtoisia oli 22
  - Toimintakauden aikana lopetti 5 vapaaehtoista
- Perustettiin kaksi uutta tiimiä:
  - Nokian paikallistiimi, joka loppuvuodesta muutettiin Länsi-Pirkanmaan paikallistiimiksi (2 vapaaehtoista)
  - Keski-Uudenmaan paikallistiimi palasi toimintaan muutaman vuoden tauon jälkeen
- Vuoden 2023 alussa otettiin käyttöön vapaaehtoisuus sopimus. Vapaaehtoisuus sopimuksella Sateenkaariperheet ry:n kaikki vapaaehtoiset:

- Lähettävät tarvittavat tiedot ja toiveet vapaaehtoistoiminnan koordinoitua varten
- Sitoutuvat vapaaehtoistoiminnan yhteisiin periaatteisiin ja toimintatapoihin
- Antavat suostumuksen käsitellä henkilötietojaan Sateenkaariperheet ry:n tietosuojaselosteen mukaisesti
- Lisätään ajantasaiseen vapaaehtoisrekisteriin
- Vapaaehtoisille toteutettiin vapaaehtoisuus kysely verkkolomakkeella vuodesta 2023, johon vastasi 16 vapaaehtoista
- Vertaistoiminnan kehittämisen keskiössä oli toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpaneminen sekä tapahtumaviestintä
- Vapaaehtoisille kehitettiin uusia työvälineitä vertaistoiminnan järjestämiseen
  - Sateenkaariperheiden vapaaehtoisen opas (aiemmin käsikirja) päivitettiin ja otettiin käyttöön
  - Vapaaehtoisille luotiin työvälineeksi tapahtumajärjestämisen tarkistuslistoja, johon sisältyy myös huomioitavat yhdenvertaisuusasiat, näiden kehittämistä edelleen jatketaan
  - Keväällä luotiin ja avattiin myös verkkosivuille vapaaehtoisen materiaalipankki, joka toimii sateenkaariperhetyön vapaaehtoisten työvälineenä. Materiaalipankkia kehitetään ja päivitetään aktiivisesti.
  - Vapaaehtoisen materiaalipankista vapaaehtoiset löytävät
    - kaikki toimintaa ohjaavat periaatteet ja ohjeet
    - päivitetyn vapaaehtoisen oppaan
    - verkkokoulutuksia
    - sekä muuta toiminnassa hyödynnettävää materiaalia
    - ajankohtaiset vapaaehtoistoiminnan tapahtumat ja ilmoittautumiset koulutuksiin ja muihin vapaaehtoisille suunnattuihin tapahtumiin
  - Tapahtumaviestinnän työkaluja kehitettiin ja visuaalisen viestinnän ohjelman Canva Pro -tunnuksia tarjottiin tiimien käyttöön osana Sateenkaariperheet ry:n suunnittelutiimiä, jossa käytössä on brändin mukaiset fontit, väripaletit ja logot sekä erilaisia mallipohjia helpompaan tapahtumaviestinnän toteuttamiseen
- Vapaaehtoisille tarjottiin monipuolisesti koulutusta ja verkkokokouksia
  - Verkkokokouksia vapaaehtoisille järjestettiin kaksi, joista molemmat peruttiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi
    - Vapaaehtoisten vuoden aloitus Teamsissa 17.1.
    - Vapaaehtoisten iltateehetki verkossa 3.10.
  - Vapaaehtoisia koulutettiin seuraavista erityisteemoista
    1. Uuden tapahtumakalenterin käyttö ja saavutettavuus tapahtumaviestinnässä -verkkoluento/-työpaja toukokuussa (5 osallistujaa)
    2. Esteettömyys ja saavutettavuus -verkkoluento marraskuussa (9 osallistujaa)
  - Sateenkaariperheiden vapaaehtoistyön perehdytyskoulutus (n. 10 ot) järjestettiin helmikuussa uusille vapaaehtoisille (7 osallistujaa)
  - Uusille vapaaehtoisille ohjattiin perehdytyksen alkuvaiheessa suorittamaan turvallisemman tilan -koulutus verkkotallenteena
  - Verkkovertaisohjaaja -lisäkoulutusta ei järjestetty, sillä verkkotiimin toimintaa ei päätetty jatkaa keväällä 2023
  - Setan ryhmänohjaajakoulutusta ja kokemuskouluttajien koulutuksista tieto välitettiin vapaaehtoisille
  - Vapaaehtoisilla oli mahdollisuus osallistua muiden yhteistyökumppanien koulutuksiin (esim. KSL, Soste ja Kepa)
  - Koulutukseen osallistuvien kuluja ei haettu korvattavaksi yhtään
- Vapaaehtoisten hyvinvointia ja jaksamista tuettiin
  - Kaikille vapaaehtoisille lähetettiin joulunajan muistaminen joululahjan ja nimipinssin kera

- Suurimmalle osalle annettiin Sateenkaariperheet -T-paita vuoden aikana, muutamia, joiden koot olivat loppu, jaetaan vielä vuonna 2024
- Vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuuksia virkistäytymiseen
- Tuetaan vapaaehtoisten ryhmäytymistä
- Järjestetään vapaaehtoisen ja vertaistoiminnan koordinaattorin välisiä yksilöllisiä kehityskeskusteluista tarpeen mukaan
- Vapaaehtoisten palaute-/seurantakyselyt toteutetaan syksyisin
- Ylläpidetään vapaaehtoisten valtakunnallisia viestiryhmiä keskinäiseen vertaistukeen (WhatsAppissa)
- Kannustetaan vertaisoppimiseen toisiltaan ja kehitetään yhteistyötä yli tiimirajojen
- Tarjotaan työnohjauksellista tukea
- Vertaistoiminnan koordinaattorin vierailut paikkakunnilla (vähintään 1 paikkakuntaa/vuosi fyysisesti) ja verkon kautta osallistuminen tiimitapaamisiin

Kehittämispäivät / -tapaamiset paikallistiimeille

- Järjestettiin kaksi vapaaehtoistoiminnan kehittämistapahtumaa:
  - 24.–25.3. vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivät Hämeenlinnassa järjestettiin ensimmäistä kertaa yhteistyössä Kumppanuusvanhemmuus-hankeen ja Sateenkaari-ihmisten Perhesuhdekeskuksen kanssa eli kehittämispäivillä kaikki organisaation vapaaehtoiset kohtasivat, pääsivät tutustumaan toisiinsa ja kuulemaan erilaisista vapaaehtoisuuden muodoista. Kehittämispäivien nimi muutettiin paikallistoiminnan kehittämispäivistä vapaaehtoistoiminnan kehittämispäiviksi.
    - Kehittämispäiville osallistui 22 Sateenkaariperheiden vapaaehtoista, 6 Kumppanuusvanhemmuus-hankeen vapaaehtoista, 9 Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoista, 6 hallituksen jäsentä ja 8 työntekijää.
    - Vuonna 2023 kehittämispäivien koulutusten teemoja olivat turvallisempi tila ja tapahtumaviestintä
  - 4.11. syksyn toimintapäivän yhteydessä yhden päivän mittainen kehittämispäivä Helsingissä yhdistyksen toimistolla, johon osallistui 10 lasta ja 14 aikuista. Toimintapäivään kuului virkistymistä yhdessä perheen kanssa mm. Q-teatterin Hyvä Kätilö -tarinateatteriesityksen yleisönä, perheolympialaisten ja leikin parissa. Vapaaehtoisille päivään kuului lisäksi tunne vahvuutesi -työpaja ja kuulumisten vaihtoa
  - Vertaistoiminnan koordinaattori järjesti Helsingin paikallistiimien kevätkaudella, jossa sovittiin yhdessä vapaaehtoisten kanssa siitä, että vertaistoiminnan koordinaattori toimii tiimivastaavana

Muut vapaaehtoisten koulutukset

- Uusille sekä tietoaan täydentäville vanhoille vapaaehtoisille järjestettiin vuoden alkupuolella toista kertaa Sateenkaariperheiden vapaaehtoistyön perehdytyskoulutus. Koulutukseen osallistui 7 vapaaehtoista.
- Vapaaehtoisille tarjottiin mahdollisuuksia ja kannustettiin kouluttautumaan esim. Setan ryhmänohjaaja- ja kokemuskouluttajakoulutuksissa sekä niiden täydennyskoulutuksissa
- Vapaaehtoisille tarjottiin mahdollisuutta osallistua myös ulkopuolisiin, esimerkiksi Kepan, KSL:n ja Sosten koulutuksiin.
- Järjestettiin kolme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvää koulutusta:
  - Keväällä uuden tapahtumakalenteriin käyttöön ja saavutettavaan tapahtumaviestintään liittyvän koulutuksen - lisäksi koulutus oli mahdollista katsoa tallenteena. Koulutukseen osallistui yhteensä 14 Sateenkaariperheiden vapaaehtoista, jonka lisäksi useampi on katsonut sen verkkotallenteen

- o Syksyllä tutustuminen esteettömyyteen -koulutus yhteistyössä hankkeen ja Perhesuhdekeskuksen kanssa verkkoluentona. Koulutukseen osallistui yhteensä 8 Sateenkaariperheiden ja Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoista.

7. Tukipalvelut

Viestintä

- 7.1. Viestintästrategian mukaisesti vuonna 2023 panostettiin erit. 1. tapahtumaviestinnän ja 2. vapaaehtoisten sekä työntekijöiden viestintävalmiuksien kehittämiseen.

1. Yhdistyksen tapahtumaviestinnän kehittäminen 2023:

1. Sateenkaariperheet ry:n sivuille tehtiin uusi, saavutettavampi tapahtumakalenteri vanhan Google-kalenterin tilalle (palveluntarjoajana Muuks). Viestinnän asiantuntija vastasi visuaalisen ilmeen suunnittelusta ja työntekijöistä koostuvan projektitiimin vetämisestä. Vapaaehtoiset auttoivat antamalla palautetta (testiryhmä) ja he saivat koulutusta uuden tapahtumakalenterin käyttöön ja uuteen tapaan ilmoittaa tapahtumia. Kalenterista on tullut käyttäjiltä ja vapaaehtoisilta myönteistä palautetta, vaikka osalta se jää edelleen piiloon hakukoneoptimoinnista ja aktiivisesta ohjaamisesta huolimatta. Muokkauksia tehtiin loppuvuodesta.
2. Yhtenäistettiin tapahtumailmoituksia (sis. tiedot, joiden avulla voi arvioida tilaisuuden turvallisuutta ja kohdentumista itse) tapahtumakalenterin uudistamisen yhteydessä. Nyt vapaaehtoiset syöttävät tapahtumien tiedot itse lomakkeella, joka toimii muistilistana vapaaehtoisille ja on vähentänyt viestinvaihtoa vertaistoiminnan koordinaattorin ja tapahtuman järjestäjän välillä tapahtuman yksityiskohdista, kellonajoista jne. Vapaaehtoiset saivat myös koulutusta ja materiaaleja mm. tapahtumapaikan esteettömyyden arviointiin.
3. Verkkosivuille (tapahtumakalenteriin) lisätty linkit/tiedot säännöllisten tapahtumapaikkojen esteettömyystietoihin, myös yhdistyksen toimitiloille laadittu kattava esteettömyyskuvaus.
4. Vertaistoiminnan valtakunnallisuutta ja kaikkien kaupunkien paikallistiimien tapahtumia korostettiin viestinnässä (esim. #PerhePride). Tämä saattanut intouttaa uusien paikallistiimien perustamiseen. Eri alueiden tarjonnan selaaminen helpottanut uuden tapahtumakalenterin myötä.
5. Tapahtumaviestinnän mittaamiseen luotiin uusia käytäntöjä alkavaksi 2024 (data-excel)
6. Viestitty englanniksi Sateenkaariperheiden toiminnasta ja ajankohtaisista uutisista sosiaalisessa mediassa (silloin, kun englanninkielistä toimintaa ollut). Vaikuttamisviestinnässä tehty englanniksi nostoja esim. translain ja Italian sateenkaariperheiden kohdalla. Tapahtumakalenteriin ei voitu tehdä eri kieliversioita vanhentuneen Wordpress-pohjan vuoksi, eli jää odottamaan vuoden 2025 isompaa verkkosivu-uudistusta.
7. Palvelukorien tunnistaminen ja viestintä, neuvontapalveluiden markkinointi (myös englanniksi). Tätäkin uusi tapahtumakalenteri helpottanut.

2. Viestintä vapaaehtoisille ja työntekijöille:

1. Vapaaehtoisille järjestettiin viestintäkoulutusta vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivillä keväällä 2023, aiheena tapahtumaviestinnän houkuttelevuus, saavutettavuus ja Canvan käyttö, sai paljon positiivista palautetta osallistujilta
  - o laadittiin tietopaketti sis. tapahtumailmoitusten teko-ohjeet, tapahtumakalenterin käyttö, Canva
  - o 40 % Vapaaehtoistoiminnan kehittämispäiville osallistuneista SKP-vapaaehtoisista mainitsi spontaanisti viestintäkoulutuksen olleen hyödyllisintä ja opit on otettu käyttöön paikallistiimien someissa
2. Henkilöstölle viestinnän työajan selkeyttämiseen tähtääviä työkaluja otettiin kokeiluun (vuosikellot, selkeän ja kiinnostavan viestinnän ohje, ohje viestinnän resurssin käytöstä, tapahtumaviestinnän vinkit ja mittaamisohje)
3. Jatketaan pohdintaa viestinnällisistä keinoista, joilla henkilökunnasta ja vapaaehtoisista tehdään helpommin lähestyttäviä, ei ehditty tehdä esim. esittelyjä someen
4. Sateenkaariperheiden vapaaehtoisille tärkein viestintäkanava oli sähköposti, WhatsApp-viestipalvelu ja puhelin.
  - a. Vapaaehtoisen kuukausikirjeeseen koottiin yhdistyksen toimintaan ja vapaaehtoistoimintaan liittyviä tärkeitä ajankohtaisia asioita. Kuukausikirjeessä kerrottiin myös vapaaehtoisten koulutus- ja virkistätymismahdollisuuksista. Kuukausikirjeitä lähetettiin toimintavuoden aikana 6 kertaa.
  - b. WhatsApp –sovelluksen käyttöä vertaistoiminnan koordinaattorin ja vapaaehtoisten välillä kahdenkeskisessä tai pienempien ryhmien viestinnässä painotettiin aiempaa enemmän matalamman kynnyksen yhteydenpitoa mahdollistamiseksi. Vapaaehtoisilla on lisäksi käytössään kaksi WhatsApp -ryhmää, joista toinen perustuu tiedotukseen ja toinen vapaamuotoisempaan keskusteluun. Lisäksi viestinnässä hyödynnettiin sosiaalisen median muita kanavia. Vertaistoiminnan koordinaattorin ja vapaaehtoisten yksilöllisiä kehityskeskusteluja toteutettiin Teams –alustalla tai kasvotusten tarpeen mukaan.

Seuraavat kehittämissideat siirtyvät: Erillisten viestintäsuunnitelmien luominen (jäsenviestintä, vaikuttamisviestintä, palveluviestintä), kansainvälisen sateenkaariperhepäivän yhteiskunnallisen teeman viestinnän kehittäminen, kouluihin ja varhaiskasvatukseen jaettavaa materiaalia, verkkosivujen saavutettavuusparannukset (2025)

Viestintäkampanjat:

- *Keskustelukorttien ystävänpäiväkampanja* tammi-helmi. Kampanjoitiin yhdessä Perhesuhdekeskuksen ja hankkeen kanssa teemalla ”Kaikki ihmissuhteet ovat yhtä arvokkaita”. Suhdekupla- ja Vanhemmuuskupla -korttipakat lähetettiin ystävänpäiväteemaisen kirjeen kera seitsemälle vaikuttajalle, joista 5 mainosti pro bono kortteja omalla Instagram-tilillään, vaikuttajat Emmi Nuorgam ja Laura Haimila pelasivat Suhdekupla-korteilla myös Kerhotalo-podcastissa, mikä poiki erinomaisesti näkyvyyttä korteille. Suhdekuplaa tilattiin kamppiksen aikana n. 135kpl, Vanhemmuuskuplaa 106 kpl.
- *IFED-kampanja ”Meidän perheen supervoima”* huhti-toukokuussa. Pyydettiin perheitä kertomaan oman perheensä supervoima osana IFEDin kansainvälistä ”Power up Families”-teemaa. Vastauksia tuli vain 9 (77 näki kyselyn). Vastaaajien kesken arvottiin lautapeli.
- *Vanhemmuuden viikon -kampanja*, ei osallistuttu 2023.
- *Sukupuolivähemmistöihin kuuluville vanhemmille ja vanhemmuudesta haaveileville suunniteltua opasta* mainostettiin myös pienimuotoisella, maksetulla vaikuttajayhteistyöllä Kohokukkia-tilin (Elia Leino) kanssa kesäkuussa. Elia Instagram-kela aiheesta sai 24k katselua, 1207 tykkäystä, 33 kommenttia, 23 tallennusta. Elia mainosti myös keskustelukortteja ja uutta tapahtumakalenteria.

- *#PerhePride-kampanjointi* ja valtakunnallisista pride-tapahtumista viestiminen kesäkauden (touko-elo) ajan. Somessa mainostettiin läpi kesän prideja, joissa järjestettiin tapahtumaa sateenkaariperheille eri paikkakunnilla. Helsinki Priden aikaan somejulkaisut sitouttivat yleisöjä tavallista enemmän.
- *Vaikuttamisviestinnälliset sisällöt koskien eduskuntavaaleja ja hallitusohjelmaa* poikivat vuorovaikutusta yksittäisten Instagramissa aktiivisten kansanedustajien kanssa.

Mediaviestintä:

- Yksi merkittävä vaikuttamisviestinnän muoto on median edustajien kanssa tehtävä yhteistyö ja ansaitun/toimituksellisen medianäkyvyyden kasvattaminen. Yhdistystä lähestyvät lähes kuukausittain niin isot mediatilat kuin freelance-toimittajat. Toimittajien haastattelupyynnöjä välitettiin asianmukaisissa kanavissa. Kesäkuu ja pride olivat vilkkainta yhteydenottoaika.
- Yhdistyksen edustajia haastateltiin vuonna 2023 erit. kumppanuusvanhemmuudesta (ks. liite 3).
- Mediaseuranta (Retriever): "Sateenkaariperheet"-profiili mainittiin 897 kertaa (2022: 714, 2021: 588) toimituksellisessa mediassa, ja osumat näytettiin 104.3M kertaa mahdollisille lukijoille/katsojille. Kaikista maininnoista 890 oli verkkomediasta, 7 printtimediasta ja 0 radio- ja tv-osumia. Suurin osa artikkeleista julkaistiin Ilta-Sanomissa.
- "Sateenkaariperhe*" sanana esiintyi 144 kertaa (2022: 145, 2021: 166, 2020: 190).
- Toimituksellisia mediaosumia, joissa näkyy joko yhdistys tai joku toimihenkilöistä oli toimintavuoden aikana 37 kappaletta (2022: 32kpl, 2021: 52kpl, 2020: 81kpl).
- Omia mielipidekirjoituksia/vieraskyniä tehtiin 2 kpl.
- STT infon kautta lähetetyt tiedotteet: Vuoden 2023 aikana lähetettiin 7 tiedotetta (2022: 2kpl, 2021: 7kpl) (ks. tiedotteiden otsikot luvusta 2.4.).
- STT:n tilastojen mukaan tiedotteiden yhteenlaskettu katseluiden määrä oli 1137 kertaa (2022: 845, 2021: 955).
- Tiedotteet saivat STT:n datan mukaan vain yhden mediaosuman (Transvanhemman päivän tiedote). Kuitenkin esim. HS:n mielipidekirjoitus poiki toimittajilta yhteydenottoja kumppanuusvanhemmuuteen liittyen. Yhteydenottoja toimittajilta saatiin myös Italian sateenkaariperheisiin liittyen loppuvuodesta (kun tiedote lähetettiin henkilökohtaisesti kohdennettuna sähköpostilla) ja kaksi juttua luvattiin kirjoittaa, muttei niitä ole vielä julkaistu/eivät ole menneet toimituksessa läpi.

Kanavat:

- Uutiskirje:
  - Uutiskirje lähetettiin seitsemän kertaa ja se on edelleen kohderyhmän mielestä tärkeä kanava, johon kannattaa panostaa (Sateenkaariperhekysely). Sitoutuneita uutiskirjeen käyttäjiä on Mailchimpin datan mukaan 18%^(-2%) uutiskirjeen 1939⁽⁺⁸⁵⁾ tilaajasta. Uutiskirjeen avaa harvoin 51%^(+2%) tilaajista. Uutiskirjettä luettiin eniten kausien alussa elokuussa ja tammikuussa ja vilkkaimpaan pride-aikaan kesäkuussa. Uutiskirje lyheni merkittävästi ja erit. tapahtumaosiota selkeytettiin loppuvuodesta.
- Verkkosivut:
  - Uudelle sukupuolivähemmistöille suunnatulle oppaalle luotiin oma landing page, jotta opas ja sukupuolen moninaisuutta käsittelevät sisällöt olisivat verkkosivuilla helpommin löydettävissä esim. hakukoneen näkökulmasta.
  - Aktiivisempi uutistuotanto: Uutisia tuotettiin verkkosivuille 9 kappaletta (edellisenä vuonna 5).
  - Verkkosivuilla oli vuoden 2023 aikana 101 214 istuntoa (edellisinä vuosina 10 558, 11 039 evästeet hyväksyntyä) ja yksittäisiä kävijöitä oli yli 39 412 (edellisinä vuosina 5 776, 6 480 ja 18 499 evästeet hyväksyntyä). Koska statistiikkatyökalu vaihdettiin Google Analyticsistä WPStatistics huhtikuun alusta, ei alkuvuoden tilastoja ole saatu mukaan. Sivun

katseluita oli yhteensä 23 425. Määrä on todennäköisesti ollut paljon suurempi myös aiempina vuosina, koska GA käyttää evästeitä ja tilastoi vain evästeet hyväksyneet, kun taas WPStatistic tilastoi tarkemmin eikä tarvitse evästeitä. Kävijöitä lisäsivät uusi tapahtumakalenteri, opas ja sisältöjen hakukoneoptimointi. Verkkosivuille on myös pyritty ohjaamaan käyttäjiä eri kanavista määrätietoisemmin.

- Katselluimmat sivut etusivun ja yhteystietojen lisäksi olivat *Miten lapsia tehdään* (4703 katselua), uusi *Tapahtumat-sivu* (3547), *Mikä on sateenkaariperhe* (2594). Erityismainintana *Opas sukupuolivähemmistöihin kuuluville vanhemmille ja vanhemmuudesta haaveileville* (1000). Myös englannin- ja venäjänkielisiä ländereitä katseltiin paljon.
- Sosiaalinen media 2023:
  - *Facebook*: Sateenkaariperheet ry -sivun seuraajat 5700⁺¹⁰⁰
Sateenkaariperheet ry:n Facebookin pääsivuston päivitykset (134^{-42%}) tavoittivat (reach) 29 839 tiliä, joka oli 60% vähemmän kuin 2022. Orgaaninen näkyvyys oli Facebookissa todella hankalaa saavuttaa. Vielä 2022 uutiset ja linkin sisältävät postaukset menestyivät hyvin, mutta Metan päivitysten myötä alusta haluaa vähentää muille sivuille ohjaamista ja priorisoi esim. videoita.
  - *Instagram*: Instagram-tilin seuraajat 1900⁺⁷⁰⁰
Feed-julkaisut (73^{-36%}) ja tarinat (500+) tavoittivat 17 322 tiliä, joka oli 6% vähemmän kuin 2022. Instagram-profiilissa vierailtiin 8141 kertaa (45% useammin kuin 2022). Kohderyhmä on selkeästi löytänyt Instagramiin ja toivoo siihen panostamista (Sateenkaariperhekysely). Instagram painottaa erityisesti Kelojen (Reels) ja karuselli-kuvapostausten näkyvyyttä.
  - Instagram tavoittaa edelleen nuorempia käyttäjiä kuin Facebook, mutta ikäjakauma on tasaantumassa: Sateenkaariperheiden Instagram tavoittaa 25-34 vuotiaita miltei saman verrain kuin 35-44 vuotiaita.
  - Miehiä tavoitetaan molemmissa kanavissa edelleen verrattain vähän, Facebookissa n. 18% ja Instagramissa 11% (Metan data).
  - *X (ent. Twitter)*: Seuraajat 2400
Käyttöä vähennettiin Twitterin muuttuessa X:ksi monen muun järjestökentän toimijan tapaan ja alusta menetti merkitystään, vaikkakin sitä hyödynnettiin jossain määrin vaikuttamisviestinnässä 2023, mm. Eduskuntavaaleihin liittyen. Tiedote Italian sateenkaariperheiden tilanteesta sai parhaiten näkyvyyttä (2169 näyttöä, 21 klikkausta).

Muut viestintätoimenpiteet:

- Yhdistyksen työntekijöitä ml. toiminnanjohtaja mukana Ylen Suomi on Queer -dokumenttisarjassa, jossa yksi kokonainen jakso käsitteli sateenkaariperheitä. Jakso on käynnistetty Areenassa yli 45 000 kertaa.
- Yhdistyksen puheenjohtajana mukana Ylen Queerruutu-minidokumenttisarjan sateenkaariperheitä koskevassa jaksossa, käynnistyksiä 2600.
- Hallituksen päätösluettelot julkaistiin verkkosivuilla
- Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta sekä omasta toiminnastaan myös jakamalla esitteitään, tekemällä koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja tapahtumiin (ks. luku 3).
- Viestintää ns. suurelle yleisölle on lisätty ja yhä useammalle sateenkaariperheet on tullut tutuksi esim. näkyvämmän vaikuttamisviestinnän myötä.

Sateenkaariperheitä koskevan tiedon kerääminen

Selvityksiä sateenkaariperheiden hyvinvoinnista, asemasta ja tarpeista tehdään vaikuttamistyön, ammatillisen työn kehittämisen ja oman vertaistoiminnan kehittämiseksi. Vuonna 2023 toteutettiin seuraavat kyselyt:

- 7.2.
- Sateenkaariperhekysely on joka toinen vuosi tehtävä kohderyhmäkysely yhdistyksen jäsenille ja muille sateenkaariperheille sekä lapsiperheellistymistä harkitseville sateenkaari-ihmisille. Kysely valmisteltiin loppuvuoden aikana, vastaukset kerätään tammikuussa 2024. Kysely tukee yhdistyksen toiminnan ja palveluiden kehittämistä (palaute, tuloksellisuusmittaus) sekä sateenkaariperheiden aseman kehittämistä. Teemakysymykset liittyvät tällä kerralla esimerkiksi perhevapaisiin, ei-binäärisiin vanhempiin, vapaaseen liikkuvuuteen, adoptioon, transpolien hedelmällisyysneuvontaan, sukusolujen tallettamiseen ja syrjintään.
  - Yhdistys tukee sateenkaariperheitä koskevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa myös neuvomalla opinnäytetyöntekijöitä, konsultoimalla tutkimushankkeita, listaamalla nettisivuilla tutkimustarpeita ja etsimällä vapaaehtoisia tutkimukseen osallistujia. Vuoden 2023 aikana yhdistys neuvoi arviolta 25 kertaa opinnäytetyön tekijöitä. Suuri osa neuvottavista on valmistumassa sosionomiksi, osa eri alojen maistereiksi tai tohtoreiksi.

Jäsenpalvelujen kehittäminen

7.3. Sateenkaariperheet ry:n jäsenmäärä nousi vuonna 2023 uuteen ennätykseen, kun jäsenmaksun maksaneita henkilöjäseniä 1144. (Edellisten vuosien jäsenmäärät olivat: 1115, 1061, 1000, 1003 ja 891.) Lisäksi yhdistyksellä oli edelleen kannatusjäsenenä yksi yhteisö. Toimintansa kautta yhdistys tavoitti satoja henkilöitä, jotka eivät ole jäseniä. Uusille jäsenille lähetettiin tieto- ja materiaalipaketti yhdistyksestä ja sateenkaariperheistä.

7.4. Hallinto

Yhdistyksen kevätkokous Hämeenlinnassa ja verkossa 25.3. vahvisti edellisen vuoden tilinpäätöksen. Syyskokous järjestettiin verkossa ja yhdistyksen toimistolla 4.11. syksyn toimintapäivän yhteydessä ja se vahvisti seuraavan vuoden toimintasuunnitelman (vuositeemaksi vaikuttamistyö ja edunvalvonta) ja talousarvion sekä valitsi hallituksen vuodelle 202.

Vuoden 2023 hallitus valittiin syyskokouksessa 2022. Hallitukseen valittiin puheenjohtaja, kahdeksan varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallitus järjestäytyi ensimmäisessä kokouksessaan 28.1. seuraavasti:

Anu Kantola	puheenjohtaja
Tiia Sudenkaarne	varapuheenjohtaja
Inkeri Tanhua	
Hertta Ollikainen	
Petri Segerholm	
Hinni Aarninsalo	
Sari Kananen	
Ysi Valve	
Enna Kero	
Elia Nyman	varajäsen
Krister Karttunen	varajäsen

Hallituksen sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Juha Jämsä. Hallitus jatkoi aiemmin perustettujen kv-töryhmän ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmän toimintaa. Hallitus kokoontui kautensa (1.1.–31.12.) aikana kahdeksan kertaa.

Alkuvuodesta 2022 vahvistettiin pitkään valmisteltu Strategia 2030, joka ohjaa koko vuosikymmenen toimintaa. Strategian painopisteenä on esimerkiksi vaikuttamistyön vahvistaminen. Vuoden 2024 toimintasuunnitelma suunniteltiin strategian pohjalta. Hallituksen isoja päätösasioita vuoden aikana olivat esimerkiksi uusiin toimitiloihin muuttaminen, jäsenmaksujen korotus, KSL-avustusten haun lopettaminen, pohjoismaisen hankkeen hakemus ja leiri uudistus. Elokuussa STEA suoritti yhdistyksessä tuloksellisuustarkastuksen, jossa tarkastettiin kaikkien kolme kohdennetun avustuksen avustuskohdetta.

Henkilöstöhallinto

Kasvavan henkilöstön takia viime vuosina on panostettu erittäin paljon henkilöstöhallinnon kehittämiseen. Yhdistykselle on nimetty työsuojelutyöryhmä, johon kuuluu työsuojelupäällikön lisäksi henkilöstön valitsema työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua. Yhdistykselle on valittu myös kaksi yhdenvertaisuusvastaavaa, jotka toimivat samalla häirintäyhdyshenkilöitä. Henkilöstöhallinnon kehittämistä vastaa toiminnanjohtaja ja sitä tehdään tiiviissä keskusteluyhteydessä koko henkilöstön kanssa. Muita toimijoita ovat esihenkilöpalaveri, työsuojelutyöryhmä ja hallitus.

Syksyllä 2021 perustettu työsuojelutyöryhmä suunnitteli ja toteutti kevätkaudella 2022 työsuojelukartoitusten ja niihin liittyvien henkilöstön keskusteluiden sarjan eri työsuojelunäkökulmiin liittyen. Kartoitukset tehtiin etätöiden turvallisuuden, fyysisten tilojen turvallisuuden, psykologisen kuormituksen ja työmatkojen turvallisuuden teemoista. Kartoitusten pohjalta valmisteltiin vuoden 2023 aikana työsuojelun toimintaohjelma ja varhaisen tuen malli, jotka valmisteltiin yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Toimintavuoden aikana tehtiin henkilöstölle kysely tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta työyhteisössä. Kyselyllä mitattiin vuonna 2021 vahvistetun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanoa. Kyselyn ja henkilöstön keskusteluiden pohjalta päivitettiin henkilöstön tayv-suunnitelma kaudelle 2024–2026.

Henkilöstö vuonna 2023 avustuskohteittain:

- Yleishallinnon tehtävissä jatkoivat toiminnanjohtaja, viestinnän asiantuntija ja järjestösihteeri.
- Vertaistoiminnan koordinaattorin toimenkuva jatkui sateenkaariperhetoiminnan avustuskohteessa.
- Kumppanuusvanhemmuushankkeessa jatkoivat projektipäällikkö ja perhevalmentaja.
- Perhesuhdekeskus-toiminnassa työskentelivät johtava asiantuntija ja perhetyöntekijä.
- Monimuotoiset perheet -verkoston työntekijöinä toimivat johtava asiantuntija ja kaksi erityisasiantuntijaa.
- Laki ja monimuotoiset perheet -tutkimushankkeessa jatkoi huhtikuuhun 2023 saakka päätoiminen tutkija ja osa-aikainen viestijä
- Vuoden aikana rekrytoitiin uudet työntekijät verkoston johtavan asiantuntijan ja perhesuhdekeskuksen perhetyöntekijän (nyt: suhdetyön asiantuntija) toimenkuviin

Työntekijöiden hyvinvoinnin varmistamiseksi tarjottiin henkilökunnalle yleislääkäritasoinen sairaanhoito työterveyshuollon osana sekä kulttuuri- ja liikuntasetelit. Henkilöstölle myönnettiin myös työmatkaetu paikallisliikenteen matkalippuseleinä sekä vapaa-ajan tapaturmavakuutus. Työhyvinvointipäivä järjestettiin kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Työnohjausta tarjottiin sitä toivoneille sekä ryhmätönohjauksensa sateenkaarityöntekijöille. Kehityskeskustelu järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa kullekin työntekijälle. Työntekijät saivat osallistua työajalla työtehtäviä tukeviin koulutuksiin.

Toimitilat

Yhdistys muutti uusiin toimitiloihin kesäkuussa 2023. Uusien tilojen löytyminen oli kovan työn takana, koska tarpeet olivat moninaisia eikä budjetti ollut suuri. Uudet toimitilat sijaitsevat Helsingin Merihaassa osoitteessa Haapaniemenkatu 7-9C, 2. krs. Neliöitä uusissa tiloissa on 525, kun edellisissä tiloissa oli neliöitä 234. Merihaassa on tilaa maks 16 työpisteelle (käytössä 11), kaksi ryhmätilaa, yksi tukipalvelutila, hiljaisen työskentelyn tila, leikkinurkkaus, kopiohuone, varasto/odotushuone, puhelinhuone sekä tilava ruokala/kahvila. Uusi toimitila on huomattavasti esteettömämpi kuin aiempi tila.

Talous

Varsinaisen toiminnan kaikki kulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Yleisavustukseen ja sateenkaariperhetoiminnan kohdennettuun avustukseen saatiin inflaatiokorotusten lisäksi tasokorotukset toimintakuluihin. Alkuvuodesta jatkui vielä Laki ja perheiden monimuotoisuus - selvityshankkeen (VN-teas) rahoitus. Vuoden 2023 toimintaa rahoittivat Stea, Ulkoministeriö, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, Turun kaupunki ja Kansan sivistystyön liitto.

Taulukko: Varsinaisen toiminnan kulujen kehittyminen

2023	1 028 110,18€
2022	968 588,50€
2021	694 656,03€
2020	693 791,37€
2019	687 713,37€
2018	634 341,74€
2017	617 306,75€
2016	506 669,86€
2015	529 184,86€
2014	411 217,86€
2013	357 028,55€
2012	145 899,37€
2011	35 800,63€

Jäsenmaksukertymä kasvoi hiukan, 13 018 euroon. Keräystuottoja oli 345 euroa.

Tilikauden alijäämä oli 15 984,63 euroa ja yhdistyksen oma pääoma kutistui 93 513,36 euroon. Se vastaa noin 1,6 kuukauden henkilöstö- ja toimitilakuluja (vuoden 2024 budjetoidut kulut). Alijäämä oli suunniteltu ja johtui muutosta uusiin toimitiloihin. Muutto-, sisustus- ja muutostyökuluihin kului yhteensä noin 42 000 euroa.

Vuonna 2023 taloussääntöä tarkennettiin ja toimitettiin tositetarkastus. Selkeytettiin sateenkaariperhetoiminnan kuluseurantaa täsmentämällä alakustannuspaikkajakoa. Paikallistoiminnan määrärahat varattiin ja niiden käyttöä valvottiin vuonna 2019 päivitettyjen kriteerien sekä taloussäännön perusteella.

Helsinki - Pääkaupunkiseudun paikallistiimi

Pääkaupunkiseudun paikallistiimissä toimi toimintakaudella 30 vapaaehtoista. Kauden aikana tiimissä aloitti 4 uutta vapaaehtoista ja lopetti 2 vapaaehtoista. Suuri osa toiminnasta järjestettiin yhdistyksen toimitiloissa.

Pääkaupunkiseudun tapahtumista tiedotetaan Sateenkaariperheet ry:n uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa, Sateenkaariperheet ry:n Facebook- ja Instagram-sivuilla, Pääkaupunkiseudun omalla Facebook -sivulla sekä lisäksi Pääkaupunkiseudun sateenkaariperheet -nimisen, salaisen Facebook-ryhmän kautta ja kohdennetuissa ryhmissä, kuten Alkutaipaleen ja sukupuoleltaan moninaisten omissa fb-ryhmissä.

Paikallistiimin järjestämässä vertaistoiminnassa oli vuoden aikana yhteensä 2838 kävijää, joista 1201 lapsia ja 1637 aikuista:

- **Perhekahviloita** järjestettiin tiistaiamupäivisin 52 kertaa eli viikoittain ja **viikonloppuperhekahviloita** 12 kertaa. Perhekahviloissa on käynyt 1579 ihmistä, joista 780 on ollut aikuisia ja 799 lapsia. Elokuun alusta lähtien perhekahviloiden vetäjä vaihtui ja toimintaa jatkoi neljän vapaaehtoisen tiimi.
- **Sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila** järjestettiin 8 kertaa, vaihtuvin teemoin ja vapaasti seurustellen. Kahviloissa kävi 62 lasta ja 94 aikuista eli yhteensä 156 henkilöä.
- henkilöä.
- **Polyperhekahvila** järjestettiin kerran Helsinki Pride -viikolla ja siihen osallistui 9 lasta ja 6 aikuista.
- **Family club** eli englanninkielinen perhekahvila järjestettiin kerran toukokuussa ja siellä kävi 4 aikuista ja 3 lasta
- **Aikuisten vertaisryhmät** kokoontuivat vuoden aikana seuraavasti:
  - **Sosiaalisten vanhempien** tapaamiset 6 kertaa (38 osallistujaa)
  - **Alkutaival**-tapaamiset 7 kertaa (58 osallistujaa)
  - **Myöhäisheränneet** kokoontuivat 12 kertaa (166 osallistujaa)
  - **Teinien vanhemmille** järjestettiin 2 brunssia (15 osallistujaa)
  - **Sukupuoleltaan moninaisille vanhemmille järjestettiin** 3 tapaamista (34 osallistujaa), 1 tapaaminen peruuntui TransHelsinki-viikolla
- **Vauva- ja taaperoperheille** järjestettiin teatteriretki Q-teatterin Arjen palapeli-tarineteatteri esitykseen (25 osallistujaa)
- **Koululaisille ja heidän vanhemmilleen** järjestettiin viisi tapaamista, joihin osallistui 57 lasta ja 37 aikuista
- **Kaikille perheille suunnattuja retkiä** järjestettiin HopLopiin, kaksi Fazerilaan, Talvisirkukseen ja Pentalaan (133 osallistujaa)
- **Aikuisille** suunnattuja retkiä ja tapahtumia järjestettiin 6 kertaa, joista 3 retkeä oli Sateenkaarivanhempien sunnuntaiseikkailijoiden (49 osallistujaa)
- Paikallistiimi järjesti myös virkistytymisillan, missä vapaaehtoiset virkistyivät ruokailun lomassa
- **Kansainvälisen Sateenkaariperhepäivän ja Helsinki Pride -kuukauden** tapahtumista kerrotaan luvussa 5.5.

Hämeenlinna - Hämeen paikallistiimi

Hämeen paikallistiimiin kuuluu kaksi vapaaehtoista, kolmas liittyi mukaan loppuvuodesta 2023. Vuonna 2023 tavattiin yhteensä 9 kertaa. Edellisvuosien tapaan tavoitteena oli tavata noin kerran kuukaudessa. Tapahtumiin osallistui toimintavuonna 115 henkilöä, joista lapsia 54 ja aikuisia 61.

Lapsista lähes kaikki olivat alle kouluikäisiä. Uusia perheitä tuli mukaan toimintaan useampi tämän vuoden aikana.

Toiminnasta kiinnostuneita perheitä tavoiteltiin pääasiassa Facebookissa sekä Sateenkaariperheiden uutiskirjeissä. Ryhmän pääasiallisena ilmoitus- ja keskustelufoorumina toimii oma suljettu Facebook-ryhmänsä, jossa oli vuoden lopussa 36 jäsentä. Hämeen sateenkaariperheille perustettiin vuonna 2021 myös julkinen Facebook-sivu, jonka kautta tavoitteena on tavoittaa useampia ihmisiä ja jolla oli vuoden lopussa 78 seuraajaa. Molemmilla kanavilla jäsen ja seuraajamäärä on kasvanut vuoden aikana.

Joensuun paikallistiimi - Pohjois-Karjala

Joensuussa toimi alkuvuodesta kaksi vapaaehtoista, jotka lopettivat keväällä. Joensuussa ei järjestetty toimintaa vuonna 2023.

Jyväskylä - Jyväskylän seudun paikallistiimi

Jyväskylän paikallistiimin toiminta käynnistyi parin vuoden tauon jälkeen syksyllä, kun mukaan astui 4 uutta vapaaehtoista. Loppuvuodesta järjestettiin viisi perhekahvilaa (66 osallistujaa, joista 26 lapsia ja 40 aikuisia).

Facebookissa Jyväskylän seudun sateenkaariperheet -yhteisösivulla (115 seuraajaa) ja Sateenkaariperheet Jyväskylä -ryhmässä (60 jäsentä). Lisäksi Jyväskylä otti käyttöönsä Instagram-tilin (55 seuraajaa).

Kuopion paikallistiimi -Pohjois-Savo

Kuopion paikallistiimistä vastasi yksi vapaaehtoinen. Laskiaisriehan järjestelyjä masinoi aktiivinen paikallisperhe pääosin. Toimintavuoden aikana toteutui 3 tapaamista. Vuorelan nuorisotalolla oli helmikuussa laskiaisrieha pullineen, 13 hengen porukalla käytiin mm pulkkamäessä ja pelattiin kaupunkisotaa. Kuopio Prideviikon aloituspiknicillä tavattiin 8 hengen voimin. Prideviikolla järjestettiin myös "Miten lapsia tehdään"- tilaisuus kirjastolla, järjestelyissä oli mukana Pohjois-Savon seta. Tilaisuus keräsi 6 kuulijaa.

Kuopion paikallistiimin järjestämästä toiminnasta tiedotettiin yhdistyksen uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa sekä Facebookissa Sateenkaariperheet Kuopio -ryhmässä (72 jäsentä). Lisäksi paikallistoiminnassa aktiivisemmin mukana olevat perheet ovat voineet halutessaan liittyä WhatsApp-rinkiin, jossa vuoden lopussa oli 14 jäsentä.

Kokkolan paikallistiimi - Keski-Pohjanmaa

Kokkolassa toimii kahden vapaaehtoisen muodostama tiimi. Vuonna 2023 osallistuttiin Kokkola Pridelle, johon paikallistiimi hankki pomppulinnan. Facebookissa Kokkolan sateenkaariperheet -ryhmään kuului vuoden lopussa 29 jäsentä.

Kotka-Hamina - Kymenlaakson paikallistiimi

Kymenlaaksossa toimii yksi vapaaehtoinen. Vuonna 2023 paikallistiimi osallistui Kotka Pride ja Hamina Pride -tapahtumiin, joihin osallistui yhteensä 53 henkilöä. Facebookissa Kymenlaakson sateenkaariperheet -sivulla oli 168 seuraajaa.

Nokia - Länsi-Pirkanmaan paikallistiimi

Nokian/Länsi-Pirkanmaan sateenkaariperheet aloitti toimintansa keväällä 2023 kahden vapaaehtoisen voimin. Tapahtumia vuoden aikana oli yhteensä 7 ja kävijöitä tapahtumissa yhteensä 90, joista lapsia 38 ja aikuisia 52.

Ensimmäiset tapahtumat pidettiin heinäkuussa Nokia Pride -viikolla, jolloin järjestettiin Sateenkaarikahvila Nokialla Food and Cafe Fridassa sekä Nokia Pride -päivänä ohjelmaa lapsille ja perhepiknik. Elokuussa järjestettiin metsäretki, joka kuitenkin jouduttiin sateen takia muuttamaan liikuntahetkeksi Alhoniityn koululla. Syyskuussa järjestettiin jälleen Sateenkaarikahvila Food and Cafe Fridassa. Ohjelmassa oli vapaamuotoista keskustelua aikuisille ja eri-ikäisille lapsille leluja ja värityskuvia. Lokakuussa järjestettiin liikuntahetki Alhoniityn koululla sekä metsäretki Siuron kodalle. Marraskuussa järjestettiin tutulla kaavalla Sateenkaarikahvila Food and Cafe Fridassa. Joulukuussa oli tarkoitus järjestää pikkujoulut, mutta ne jouduttiin sairastumisen takia perumaan.

Tapahtumia mainostettiin sekä Instagramissa että Sateenkaariperheiden tapahtumakalenterissa. Instagram-seuraajia kertyi vuoden aikana yhteensä 125 kappaletta.

Oulu - Oulun seudun paikallistiimi

Oulun paikallistiimissä toimi kevään ja kesän ajan yksi vapaaehtoinen, syksyn 2023 aikana Oulun paikallistiimissä aloitti viisi uutta vapaaehtoista.

Vuoden 2023 aikana järjestettiin 8 kpl perhetapaamisia Oulun kaupungilta vuokratuissa avoimen päiväkodin tiloissa, 5 kpl aamupäivien sateenkaaripesiä MLL:n ilmaisissa tiloissa, 6 kpl iltapäivien sateenkaaripesiä MLL:n ilmaisissa tiloissa. Osassa perhetapaamisista oli jokin teema, esim. perhevalokuvaus, syysnaamiaiset ja pikkujoulut. Sateenkaariperhepäivänä järjestettiin sirkuskoulu ja Oulu Prideilla oli kolme tapahtumaa, satutuokio kirjastolla, perhevuoro liikuntasali Reeniksellä sekä sateenkaariperheiden piknik. Aikuisille järjestettiin toiminnallinen vertaisviikonloppu yhteistyössä Lapin paikallistiimin kanssa helmikuussa 2023. Toteutuneita tapahtumia oli yhteensä 19 kpl. Nuoren mielen ensiapukoulutus ei toteutunut vähäisen ilmoittautujamäärän vuoksi. Oulun vuoden 2023 tilaisuuksissa kävijöitä oli yhteensä 331, joista 152 lapsia ja 179 aikuisia.

Oulun seudun sateenkaariperheet Facebook -sivulla oli 114 seuraajaa, syksyllä 2023 perustetulla Instagram-tilillä 126 seuraajaa. Oulun alueen sateenkaariperheillä on myös WhatsApp -ryhmä jossa tiedotetaan mm. sateenkaariperheiden tapaamisista ja siellä on 29 jäsentä.

Porvoon paikallistiimi - Itä-Uusimaa

Porvoossa oli mukana yksi vapaaehtoinen. Porvoossa ei järjestetty toimintaa vuonna 2023.

Tiimillä on käytössään Porvoon Sateenkaariperheet Facebook –sivu, jolla seuraajia oli 30.

Rovaniemi - Lapin paikallistiimi

Rovaniemellä toimi syksyyn asti yksi vapaaehtoinen ja loppuvuodesta toimintaan liittyi kaksi uutta vapaaehtoista. Syyskaudella järjestettiin neljä perhetapaamista, joihin osallistui yhteensä 17 lasta ja 24 aikuista eli yhteensä 41 osallistujaa.

Sateenkaariperheet Lapissa Facebook -ryhmässä oli vuoden lopussa 20 jäsentä.

Tampere - Tampereen seudun paikallistiimi

Tampereen paikallistiimi kokoontui vuoden aikana 2 kertaa suunnitteleman toimintaa, jonka lisäksi kommunikointi aktiivien Whatsapp-ryhmissä sekä 1 kerran tavattiin etäyhteydellä. Tiimissä toimi kymmenen vapaaehtoista.

Tampereen sateenkaariperhetoiminnassa oli vuoden 2023 aikana ennätyselliset 993 osallistujaa, joista 597 aikuista ja 415 lasta (tapahtunut kasvua vuoteen 2022). Yhteensä tapahtumia oli kevät-, kesä- ja syyskauden aikana 82 kpl. Tapahtumien kasvua oli 15 tapahtumaa enemmän sitten vuoden 2022.

- o Kaikkien perheiden yhteisiä **perhetapaamisia** järjestettiin yhteensä 15 kertaa. Suuren suosion saanut perinteinen valtakunnallinen sateenkaariperhepäivän perhetapaaminen järjestettiin yhteistyössä kaupungin kanssa Hämeenpuiston Huushollissa. Rennon yhdessäolon merkeissä kokoonnuttiin muun muassa laskiaisennätyksellisen kunniaksi pulkkamäessä, ponitallilla Valkeakoskella, polskien uimahallissa, kaupungin monipuolisissa leikkipuistoissa, metsäretkellä laavulla ja perinteen mukaan kesäleirin jälkeen lasten toiminta liikunta- ja motoriikkakeskus Kuplassa. Kaikkien perheiden pikkujouluja vietettiin jopa 11 perheen voimin Perheiden talossa Kulmahuoneessa.
- o **Koululaiset** tapasivat toisiaan perinteisellä kesäleirillä, jossa heille oli järjestetty ikäryhmälle sopivaa tekemistä illan aikana sekä perhetapaamisten yhteydessä.
- o **Aikuiset** viettivät alkuvuonna vapaaviikonloppua mökkeillen Sappee:ssa, lisäksi tapasivat keväällä kahvihetkellä Bistro Venlassa ja sijaisperheinfotilaisuudessa, Manse pride:n aikaan puistojuhlissa sekä vuoden lopulla aikuisten pikkujouluissa.
- o **Alkutaival**-tapaamiset pyrkivät toteutumaan säännöllisesti, mutta muutamia kertoja jouduttu peruuttamaan vähäisen osallistujamäärän takia. Alkutaival kokoontui kuitenkin isolla porukalla 9 kertaa vuoden aikana.
- o **Perhekahvila** kokoontui säännöllisesti viikoittain Sinuiksi ry tiloissa. Perhekahvila toteutui yhteensä 39 kertaa tarjoten pientenlasten vanhemmille kahvitteluhetkiä ja vertaistuellisia keskusteluja. Kahvilatoiminta houkutteli mukaan myös uusia perheitä. Vierailijana kahvilassa kävi valokuvaaja, joka valokuvasi perheitä ja lapsia pienellä lisämaksulla.
- o Elokuussa järjestettiin jo perinteeksi muodostunut viikonloppu mittainen **perheleiri** Pyysalon leiri- ja tapahtumakeskuksessa Kangasalla. Leirille osallistui 18 perhettä, joista 27 lasta ja 35 aikuista sekä 4 lastenohjaajaa. Leiri sai erinomaista palautetta ja se oli taas tärkeä vertaistuen paikka niin lapsille kuin aikuisillekin yhteisöllisyyden näkökulmasta. Leirille osallistui monia uusia perheitä, jotka ovat liittyneet tämän jälkeen mukaan alueen toimintaan. Perheleiri houkutteli mukaan myös ulkopaikkakuntalaisia perheitä pääkaupunkiseudulta ja Turun suunnalta.
- o **Manse Pride** -tapahtumaan osallistuttiin kulkueen ja puistopiknikin merkeissä kesäkuussa. Osallistujia oli noin 50 henkilöä. Pride:n yhteydessä pidettävä ”Miten lapsia tehdään?” -tilaisuus peruttiin vähäisen osallistujamäärän takia. Viikon aikana järjestettiin kuitenkin yhteistyössä Lastenkulttuurikeskus Rullan kanssa kaksi tapahtumaa.

Turku - Turun seudun paikallistiimi

Turun paikallistiimissä toimi vuonna 2023 kuusi vapaaehtoista. Tiimi virkistäytyi loppuvuodesta etäruokailun merkeissä.

Vertaistoimintaan osallistui vuoden aikana yhteensä 306 henkilöä, joista 135 oli lapsia ja 171 aikuisia. Turussa järjestettiin vertaistoimintaa:

- o Yhdistettyjä **alkutaival- ja perhetapaamisia** järjestettiin noin kerran kuussa. Tapaamisia järjestettiin puistoissa, perhetalo Heidekenin avoimessa kohtaamispaikka Marakatissa sekä Tarmon talolla. Tarmon talolla järjestettiin pääasiassa isoja juhlia kuten sateenkaariperhepäivän juhla.
- o **Koululaisille** järjestettiin tapaaminen parkourin merkeissä.

- Perheille järjestettiin **Turku Priden** aikaan kylttityöpaja. Lisäksi Turun tiimi osallistui Turku Pride kulkueeseen ja puistujuhlaan omassa blokissaan.
- **Perheille suunnattuja tapahtumia/retkiä** oli kaksi: koko perheen päiväretki Kaarinan Pyölinrantaan sekä retki Turun linnaan.
- **Perheen aikuisille** suunnattuja luentoja oli yksi: Sateenkaariperheet x Helminauha: lahjasolutaustasta puhuminen lapsille.
- **Aikuisille** järjestettiin yksi teatteriretki: Kväärin laulettu -konsertti aikuisille.

Paikallistiimin järjestämästä toiminnasta tiedotettiin sähköpostilistalla (102 vastaanottajaa), yhdistyksen uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa sekä Facebookissa Sateenkaariperheet ry -sivulla, Turun seudun sateenkaariperheet -sivulla (240 seuraajaa) ja Turun seudun sateenkaariperheet -ryhmässä (145 jäsentä). Lisäksi vuonna 2022 perustettiin "Sateenkaariperheet Turus" Whatsapp ryhmä, johon kuuluu 36 jäsentä.

Liite 2: Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen toimintakertomus 2023

Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen tehtävänä on tukea ja lisätä hyvinvointia sateenkaari-ihmisten itse määrittelemiін läheisiin ihmissuhteisiin. Niitä ovat esimerkiksi suhteet lapsuudenperheeseen, sukulaisiin ja muihin läheisiin, erilaiset rakkaussuhteet, ystävyysuhteet, suhteet itse valitussa perheessä ja suhteet lapsiperheissä silloin, kun suhteen yksi tai useampi osapuoli kuuluu sukupuoli- ja/tai seksuaalivähemmistöön. Perhesuhdekeskuksen kohderyhmänä ovat kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä.

Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus toimii valtakunnallisesti. Perhesuhdekeskus toteuttaa vertaistoimintaa, tarjoaa ammatillisia tukipalveluita ja tuottaa tietoa ja materiaaleja suhteiden tueksi. Sateenkaari-ihmisten perhe- ja läheissuhteiden erityiskysymyksiä ja tuen tarpeita kartoitetaan jatkuvasti, ja kerättyä tietoa hyödynnetään kaikessa kehittämis-, kouluttamis- ja vaikuttamistyössä. Keskus kouluttaa ihmissuhde- ja perhetyön ammattilaisia ja tekee vaikuttamistyötä palveluiden kehittämisprosesseissa.

Perhesuhdekeskus on kaikkien sateenkaarijärjestöjen yhteinen perhesuhdekeskus, joka on hallinnollisesti osa Sateenkaariperheet ry:tä.

Hallinto ja viestintä

Perhesuhdekeskuksessa työskentelivät 100%:lla työajalla johtava asiantuntija ja 80%:lla työajalla perhetyöntekijä (nyk. tehtävänimike suhdetyön asiantuntija). Haettua rahoitusta kolmannelle työntekijälle (vertaistoiminnan koordinaattori) vuodelle 2023 ei myönnetty.

Sekä perhetyöntekijän 80% työaika että johtavan asiantuntijan pitkä poissaolo syksyllä vaikuttivat saavutettuihin tuloksiin. Syksyllä tuli tietoon myös rekryointitarve uudelle perhetyöntekijälle vuoden 2024 alusta alkaen, minkä johdosta keskityttiin keskeneräisten asioiden loppuun saattamiseen, uuden työntekijän rekryointiin ja hyvän perehdytyksen valmisteluun.

Perhesuhdekeskukselle oli tarkoitus luoda oma strategia vuoden 2023 aikana. Valmistelemissa työstökokouksissa päädyttiin kuitenkin vielä harkitsemaan strategian luomisen tukirakennetta muuttuvassa henkilöstötilanteessa. Strategian työstämistä siirrettiin tulevaisuuteen.

Perhesuhdekeskuksen toimintaa ohjaavia dokumentteja olivat esimerkiksi Sateenkaariperheet ry:n ja Perhesuhdekeskuksen yhteinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä soveltuvin osin Sateenkaariperheiden strategia.

Sateenkaariperheet ry oli STEAn tuloksellisuusarvioinnin kohteena vuonna 2023, minkä johdosta myös Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen tuloksellisuus ja raportointi arvioitiin. Toiminnan tuloksellisuus ja raportointi saivat kaikissa arviointikriteereissä parhaimman mahdollisen arvosanan. Lisäksi yhdistyksen toimintoihin suoritettiin tuloksellisuustarkastus, jossa ei havaittu puutteita. Perhesuhdekeskuksen toiminnan ja tuloksellisuuden mittaamista ja raportointia on kehitetty viime vuosina runsaasti, minkä voi todeta onnistuneen erinomaisesti.

Perhesuhdekeskuksen viestintää alettiin kehittää yhdessä yhdistyksen viestinnän asiantuntijan kanssa. Osa Sateenkaariperheiden viestintään liittyvistä toimenpiteistä hyödytti myös Perhesuhdekeskusta, esimerkiksi Helsingin toimiltojen esteettömyystietojen työstäminen verkkosivuille.

Viestinnällisiä toimenpiteitä ja tunnuslukuja vuonna 2023:

- Asiantuntijahaastattelut medioissa ja tapahtumissa:
  - 2 x asiantuntijahaastattelu MTV3 Huomenta Suomessa ihmissuhdeteemoihin liittyen (perhetyöntekijä 3/2023 ja johtava asiantuntija 7/2023)

- Asiantuntijahaastattelu (johtava asiantuntija) vähemmistöstressistä STTK:n Työelämän rajamailla -podcastjaksossa (kevät)
- Asiantuntijaosallistuminen (perhetyöntekijä) paneelikeskusteluun seksuaalisuudesta Sideways-festivaaleilla (kesä)
- Asiantuntijahaastattelu (perhetyöntekijä) vähemmistöstressistä ja esiintyminen Ylen Queer Suomi -ohjelmassa (syksy)
- Mediaosumat (Retriever:)
  - Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus mainittiin toimituksellisessa mediassa 3 kertaa (2022: 2, 2021: 3).
- Viestintäkampanjat:
  - Suhdekupla-korttien ystävänäpäiväkampanja yhdessä Sateenkaariperheiden ja Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeen kanssa. Kampanja poiki mm. tunnin mittaisen korteilla pelaamisen suosituksen Kerhotalo-podcastin jaksossa, minkä myötä kortit saivat runsaasti näkyvyyttä.
- Artikkelit:
  - 2 x pääkirjoitus Sateenkaariperheiden uutiskirjeeseen
  - Artikkelit *Jos perhesuhteet rakoilevat* Setan Kasvurauha-oppaaseen sateenkaarinuorten vanhemmille
  - Artikkelit *Salattu sateenkaarevuus* (case ja asiantuntijan vastaus) Väestöliiton oppaaseen sukupolvien välisten salaisuuksien, tapahtumien ja tunteiden käsittelyyn
- Sosiaalinen media:
  - *Facebook (Metan data)*: Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus-sivun seuraajat 996⁺⁶³
Päivitykset (47) tavoittivat (reach) 14 400 tiliä orgaanisesti, mikä on 80 % enemmän 2022 verrattuna, vaikka päivityksiä julkaistiin puolet vähemmän. Päivitysten suuri määrä ei siis korreloi tavoitavuuden kanssa, vaan rajallisempi julkaisu tahti voi olla myös tavoitavuuden kannalta parempi algoritmin näkökulmasta.
Perhesuhdekeskuksen Facebook-yleisö on Metan datan mukaan 12 % miehiä ja 88 % naisia, pääasiassa 35-44 vuotiaita ja vanhempia.
- Verkkosivut:
  - Statiikkatyökalu WPStatistics otettiin käyttöön huhtikuussa, joten täydeltä vuodelta kävijätietoja ei ole. Perhesuhdekeskuksen verkkosivuilla oli n. 26 000 istuntoa ja 12 000 yksittäistä käyttäjää. Eniten katseluja etusivun lisäksi sai ”Sateenkaari-ihmisille”-osio (1234) ja ammattilaisille suunnattu ”Sensitiivinen kohtaaminen” (1127) sekä ”Apua ja tukea” (941).

Vaikuttamistyö

Perhesuhdekeskuksen vaikuttamistyön kohteina ovat ihmissuhde- ja perhetyön ammattilaiset ja palvelut. Vaikuttamistyötä tehdään koulutuksissa, ammattilaispäivillä, ammattilaisten ja organisaatioiden verkostotapaamisissa, ohjausryhmissä ja osallistamalla organisaatioiden kehittämisprosesseihin. Lue lisää luvusta Ammattilaisten koulutus ja palveluiden kehittäminen.

Edustukset 2023:

- Johtava asiantuntija Väestöliiton Kannustavan vanhemmuuden verkostossa
- Johtava asiantuntija Valtakunnallisessa parisuhdeverkostossa
- Johtava asiantuntija Parisuhdekeskus Katajan Nuorten aikuisten ihmissuhdetaidot -hankkeen ohjausryhmässä
- Johtava asiantuntija sateenkaarijärjestöjen vertaistoimintaa järjestävien työntekijöiden verkostossa. Perhesuhdekeskus koordinoi verkoston toimintaa yhteistyössä Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa.

- Perhetyöntekijä sateenkaarijärjestöjen asiakastyötä tekevien työntekijöiden verkostossa. Perhesuhdekeskus koordinoi verkoston toimintaa.

Ammatillinen, psykososiaalinen tuki

Perhesuhdekeskus tarjosi ammatillista tukea sateenkaari-ihmisten perhetilanteisiin puhelinpalvelun, päivystyschatin ja tukikeskusteluiden muodossa. Tukipalveluista vastasi perhetyöntekijä, perhe- ja pariopsykoterapeutti Terhi Väisänen. Osa asiakkaista ohjattiin tukikeskusteluun perhe- ja pariopsykoterapeutti Miia Lehtoselle, jolta ostettiin tukipalveluita palkkioperusteisesti.

Tukipalveluiden osalta tehtiin tiivistä yhteistyötä palveluohjauksen muodossa muiden sateenkaarijärjestöjen kanssa, jotka tarjoavat valtakunnallisia ja ammatillisia tukipalveluita (SukuPuolen moninaisuuden osaamiskeskus, Helsinki Pride ry, Sinuiksi).

Tavoite

Vaikeissa perhe- tai suhdetilanteissa olevat sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä saavat ammatillisen tuen palveluista tarpeitaan vastaavaa tietoa, tukea ja palveluohjausta selvitäkseen kriisistä ja ratkaistakseen läheissuhteidensa haasteita.

Perhesuhdekeskukseen kertyy tietoa ja asiantuntemusta sateenkaari-ihmisten perhe-, rakkaus- ja läheissuhteiden uusista ilmiöistä ja tuen tarpeista.

Toimenpiteet

Puhelinpalvelu

Puhelinpalvelu oli auki maanantaisin klo 15–17 ja päivystyschatin kanssa samanaikaisesti tiistaisin klo 9-10 (pois lukien loma-ajat).

Puheluita tuli yhteensä 76kpl. Puheluita oli lähes puolet vähemmän kuin edellisvuonna. Tähän voi olla monia syitä: perhetyöntekijä teki 80%:sta työaikaan ja aiempi vakituinen puhelinpalveluaika perjantaiaamulta siirrettiin samaan yhteyteen päivystyschatin kanssa. Kolmen viikoittaisen palveluajan sijaan oli siis vain kaksi palveluaikaa. Joskus kävi niin, että kaikkiin puheluihin tai chat-yhteydenottoihin ei ehditty vastaamaan, mutta toisaalta tilanne on ollut toisinaan sama aiempinakin vuosina. Perhetyöntekijän kokemuksen mukaan aiempaa useammin puhelinpalveluaikoja jouduttiin myös pitämään kiinni muiden työtehtävien vuoksi (erilaiset palaverit, muutto jne). On myös mahdollista, että on tapahtunut tilastointivirhe ja kaikkia puheluita ei ole tilastoitu.

Puheluiden radikaalisti pienemmästä määrästä huolimatta tukikeskustelutapaamisissa kävi lähes sama määrä asiakasperheitä kuin edellisvuonna. Tämä johtunee mm. siitä, että vuodelta 2022 oli jo monia asiakkaita jonossa vuodelle 2023, kun he eivät mahtuneet tukikeskusteluun vuodelle 2022. Näin ollen heidän ensikontaktinsa tilastoitui vuodelle 2022, mutta tapaamiset vasta vuodelle 2023. Osa asiakkaista taas oli aloittanut tapaamisprosessinsa jo vuoden 2022 puolella ja tapaamiset jatkuivat vuonna 2023. Heidänkin ensikontaktinsa puhelinpalveluun tilastoitui vuodelle 2022, mutta osa tapaamisista ns. uusina asiakkaina vuodelle 2023.

Puheluista 56% tuli ensi kertaa soittaneilta, kun taas 44%:ssa puheluista soittaja tarvitsi uudelleen tukea joko aiempaan tai uuteen tilanteeseen. Perhesuhdekeskuksen tukipalveluiden toimintamallissa tuen saaminen puhelinpalvelusta ns. vanhaan tilanteeseen on yhtä tärkeässä roolissa kuin muutkin kokonaisuuden osat (ensisoitto ja tukitapaamiset). Puheluista 70% oli Uudeltamaalta ja 30% muualta Suomesta.

Suurin osa soittajista halusi käsitellä pari- tai monisuhdetta tai kahden vanhemman ydinperheen vanhemmuussuhdetta. Yhteydenotoista tilastoitiin ensisijainen huolenaihe, jonka vuoksi soittaja otti yhteyttä. Ylivoimaisesti suurimassa osassa yhteydenottoja ensisijainen huolenaihe oli erotilanne tai erouhka. Muita huolenaiheita olivat mm. lapsiperheellistyminen, huoli omasta lapsesta ja ristiriidat

tai hämmennys, jotka ovat syntyneet suhteessa/perheessä jonkun perheenjäsenen (puoliso, lapsi, vanhempi) seksuaaliseen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin esiin tulemisen myötä.

Soittaneista kolmasosa ohjattiin suoraan Perhesuhdekeskuksen tukikeskusteluun ja viidesosa muihin palveluihin. Osalle soittaneista riitti avuksi keskustelu ja tuen saaminen puhelimesta sekä tieto siitä, että palveluun voi soittaa tarvittaessa uudelleen. Kaikille tukikeskustelun tarpeessa olleille ei voitu tarjota tukikeskusteluaikaa, koska kysyntää oli enemmän kuin resursssia.

74% soittaneista sanoi puhelun aikana, että keskustelu helpotti oloa. 22%:lla olo helpottui jonkin verran. 4% koki, että olo ei puhelun aikana helpottunut.

Päivystyschat

Päivystyschat on matalan kynnyksen yhteydenottotapa, jossa käydään täysin anonyymi, kahdenkeskinen chatkeskustelu työntekijän kanssa. Pääasiallisesti päivystyschat on palveluohjausta eteenpäin, joskus myös Perhesuhdekeskuksen puhelinpalveluun tilanteen kartoittamiseksi paremmin. Päivystyschat oli auki samanaikaisesti puhelinpalvelun kanssa tiistaisin klo 9-10, jolloin oli siis mahdollista ottaa yhteyttä joko soittamalla tai chatissa. Yhteydenottoja tuli chatin kautta vuoden aikana 10kpl.

Puhelinpalvelu ja päivystyschat	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Puheluita	87	124	146	138	148	76
Chat-yhteydenottoja	-	-	4	11	15	10
Puheluista Uudeltamaalta	59%	52%	51%	55%	54%	70%
Puheluista muualta Suomesta	41%	48%	49%	45%	46%	30%

Tukikeskustelut

Erillisiä tukikeskusteluita yksilön, perheen tai pari-/monisuhteessa elävien oli mahdollista saada 1-5kpl vaikeissa perhe-, rakkaus- ja läheissuhdetilanteissa, joihin liittyy sateenkaarierityisiä kysymyksiä. 60-90min mittaisia tukikeskusteluita järjestettiin vuoden aikana 285kpl.

Tukea sai vuoden aikana noin 129 eri henkilöä 85 eri perhekoonpanosta. 54%:ssa keskusteluita paikalla oli yksi henkilö (2022: 57, 2021: 73%), 40%:ssa kaksi henkilöä (2022: 40%, 2021: 22%) ja 6%:ssa kolme henkilöä (2022: 3, 2021: 5%). Tapaamisten määrä, joissa on mukana kaksi henkilöä, on pysynyt korkealla tasolla. On merkityksellistä, että perhe- ja suhdetilanteisiin tarjottavaan tukipalveluun tullaan yhdessä läheisen kanssa.

Keskusteluista 20% käytiin videopuhelulla tai puhelimitse. Osuus on laskenut selkeästi edellisvuosista. Vielä vuoden 2022 luvuissa näkyvät koronan vaikutukset.

Uusimaa on hiukan korostunut tukikeskustelussa käyneiden joukossa verrattuna puhelinpalvelun osuuteen. Muualta soittaneille pyritään löytämään tukea omalta paikkakunnalta etenkin, jos soittaja toivoo tukea lähitapaamisen muodossa. Kaikille soittaneille tarjotaan aina mahdollisuutta olla uudelleen yhteydessä puhelinpalveluun.

Tukikeskusteluun tulemisen syynä olivat erotilanne tai eroajatus, pari- tai monisuhteen ongelmat, ongelmat läheissuhteissa sen vuoksi, että läheiset eivät hyväksy tai ymmärrä sateenkaari-identiteettiä, sekä haasteet vanhemmuuden jakamisessa.

Tukikeskusteluissa 96% asiakkaista sanoi, että sai tapaamisessa tukea niihin asioihin, joita halusi tapaamisessa käsitellä (osallisuus). 4% kertoi saaneensa jonkin verran tukea. 80% asiakkaista koki, että heidän tietonsa ja taitonsa kasvoivat käsitellä suhteeseensa liittyvää tilannetta tai ratkaista tilanne (valmiudet). 19% koki, että valmiudet kasvoivat jonkin verran, 1% että valmiudet eivät kasvaneet.

Tukikeskustelut	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tukikeskusteluita yht.	168	243	293	262	313	285
Eri perhekuntia	81	89	101	92	98	85
Keskustelu kasvokkain	83 %	80 %	56 %	40%	57%	79%
Keskustelu / videopuhelu	0,5 %	4 %	30 %	50%	40%	20%
Keskustelu / puhelin	16 %	16 %	14 %	10%	3%	1%
Asiakkaita Uudeltamaalta	71 %	64 %	81 %	86%	82%	84%
Asiakkaita muualta	29 %	36 %	19 %	14%	18%	16%

Vertaistointia

Tavoite

Vertaistointiaan osallistuneet sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä kokevat saaneensa tietoa ja keinoja suhteensa vahvistamiseksi tai rakkaus- tai läheissuhteen rikkoutumisesta selviämiseksi. Osallistujat kokevat saaneensa apua vertaistuesta ja vähemmistöstressin lieventyneen. Eroryhmiin osallistuneiden osallisuus kasvaa ja yksinäisyys vähenee.

Toimenpiteet

Vertaistointiaan osallistui 150 eri henkilöä.

- Ystävyys-, rakkaus- ja läheissuhteita tukevia suhdetuokioita yhteensä 6kpl Turussa, Oulussa ja Helsingissä. Yksi tuokioista järjestettiin ensimmäistä kertaa Perhesuhdekeskuksen historiassa englanniksi Helsinki Pride -viikolla. Tuokioita ohjasivat vapaaehtoiset.
- Rakkaussuhteita tukevia kurssiviikonloppuja yhteensä 3kpl Sipoossa ja Helsingissä. Näistä kaksi oli vapaaehtoisten ohjaamia viikonloppuja, yksi ammattilaisten ohjaama viikonloppu, jonka yhteydessä kehitettiin rakkaussuhdeviikonloppujen sukupuolisensitiivisyyttä yhteistyössä Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa. Yksi Ouluun ja yksi Tampereelle järjestetty viikonloppu jouduttiin perumaan viime hetkellä ohjaajien sairastumisten vuoksi.
- Helsingissä järjestettiin ensi kertaa neljän kerran suljettu ryhmä sateenkaari-ihmisille, joilla on haasteita läheistensä kanssa. Ryhmää kokeiltiin nyt aiempina vuosina pidetyn avoimen ryhmän pohjalta, ja kokeilu oli hyvin onnistunut. Helsinki Pride -viikolla järjestettiin yksittäinen tapaaminen samalla teemalla. Tapaamisia ohjasivat yhdessä vapaaehtoinen ja työntekijä.

- Perhetyöntekijä ohjasi valtakunnallisen eroryhmän: lähiviikonloppu Tampereella ja 7 verkkotapaamista.
- Anonyymi chat sateenkaarevien lasten ja nuorten vanhemmille järjestettiin Helsinki Pride -viikolla (ohjaajana vapaaehtoinen). Toiminta jäi tauolle ohjaajien puutteen vuoksi. Vuonna 2024 samankaltaista toimintaa jatkaa SMOK.
- Helsinki Pride -kulkuepäivänä toteutettiin ensi kertaa Perhesuhdekeskuksen oma kulkueblokki sateenkaari-ihmisille, joilla ei ole kaveria tai läheistä, jonka kanssa voisi osallistua Pride-juhlaan. Blokkiin osallistui noin 40 osallistujaa. Palautteen perusteella blokki koettiin erittäin merkityksellisenä.
- Puistojuhlaan Perhesuhdekeskus oli valmistellut ensi kertaa piknik-alueen samalle kohderyhmälle. Suunnitelmissa oli levittää useita piknik-vilttejä erilaisten toimintojen kera (esim. väritystä, askartelua, helppoja pelejä, myös eri kielillä) alueelle, jolla vapaaehtoiset ja työntekijät varmistaisivat jokaisen mukaan pääsyä ja turvallisempaa tilaa. Yhteiskoordinaatiota oli tehty Nuorten Priden kanssa ja alueet olivat toistensa vieressä, jotta nuorten ohjaaminen nuorisotyöntekijöiden huomaan nuorten alueelle olisi soljuvaa. Valitettavasti puistojuhlassa satoi kaatamalla vettä, eikä Perhesuhdekeskuksen piknik-alue päässyt toteutumaan. Siitä huolimatta noin 10 henkilöä liittyi joukkoon ja kohtaamiset olivat valtavan merkityksellisiä. Heistä suurin osa oli uskaltanut ensimmäistä kertaa ikinä Pride-juhlaan tai mihinkään sateenkaari-ihmisille suunnattuun toimintaan. Osan tulijoista kanssa kierrettiin Pride-alueen kojuja ja menttiin tutustumaan Nuorten Pride -alueelle sekä nuorisotyöntekijöihin, minkä johdosta nuoria saatiin vertais- tai ammatillisen tuen piiriin.

Vertaistoiminnassa on suuri potentiaali kasvulle, jos Perhesuhdekeskukselle saadaan tulevaisuudessa kolmas työntekijä.

Muu neuvonnallinen toiminta ja materiaalit

Tavoite

Tietoa ja neuvonnallista materiaalia sateenkaari-ihmisten perhe-, rakkaus- ja läheissuhteiden tueksi on saatavilla eri muodoissa saavutettavasti ja yleistajuisesti.

Toimenpiteet

- 1 verkkoluento sateenkaari-ihmisille Manse Pride -viikon yhteydessä teemalla vähemmistöstressi ja ihmissuhteet
- 1 verkkoluento läheisille Helsinki Pride -viikon yhteydessä perustietoa sisältävällä teemalla
- Artikkelit *Jos perhesuhteet rakoilevat* Setan Kasvurauha-oppaaseen sateenkaarinuorten vanhemmille
- Artikkelit (case ja asiantuntijavastaus) *Salattu sateenkaarevuus* Väestöliiton oppaaseen sukupolvien välisten salaisuuksien, tapahtumien ja tunteiden käsittelyyn
- Vanhojen materiaalien eli Rakkaussuhteen työkirjan, Suhdekupla-keskustelukorttien ja ammatillisten sateenkaaripalveluiden kartan jakaminen sateenkaari-ihmisille, läheisille ja ammattilaisille. Suhdekupla-korteista julkistettiin maksuttomat ja ladattavat pdf-versiot verkossa sekä englanniksi+suomeksi että ruotsiksi+suomeksi.

Vapaaehtoistoiminta

Tavoite

Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoiset kokevat vapaaehtoisena toimimisen merkitykselliseksi ja arvostetuksi. He kokevat saavansa riittävästi tietoa ja tukea vapaaehtoisena toimimiseen. Heidän oma ja/tai suhteensa hyvinvointi lisääntyy vapaaehtoisena toimimisen myötä.

Muiden sateenkaarijärjestöjen vapaaehtoisella eri puolilla Suomea on tietoa ja keinoja toteuttaa turvallista ryhmätoimintaa huolehtien omista rajoistaan.

Toimenpiteet

Suurin osa vapaaehtoisista ohjasi suhdetuokioita ja rakkaussuhdekursseja, jotka ovat erityinen vapaaehtoisuuden muoto. Vapaaehtoisten tuli ryhmän ohjaamisen lisäksi hallita laajojakin tietopohjaisia sisältöjä ihmissuhteiden eri teemoista. Viikonloppukursseja ohjattaessaan vapaaehtoiset olivat vastuussa koko viikonlopun kulusta. Perhesuhdekeskuksessa ohjattiin myös ryhmiä, joissa käsiteltiin erityisen haasteellisia suhdetilanteita sateenkaari-ihmisten ja heidän vanhempinsa tai muiden läheistensä välillä. Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoistoimintaa järjestettiin vaatavuuden vuoksi hyvin organisoidusti ja vahvasti tuetusti johtavan asiantuntijan taholta, jonka työtehtäviin vertaistoiminnan koordinointi kuuluu.

Perhesuhdekeskuksella oli 15 aktiivista vapaaehtoisohjaajaa. Heitä koulutettiin ja tuettiin seuraavin keinoin:

- Vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivät yhteistyössä Sateenkaariperheiden ja hankkeen kanssa. Yhteisenä teemana turvallisempi tila, Perhesuhdekeskuksen omina teemoina haastavat tilanteet vertaistoiminnassa ja ristiriidat ihmissuhteissa. Viikonloppu järjestettiin ensi kertaa yhdessä kaikille Sateenkaariperheet ry:n toimintojen vapaaehtoisille ja saatu palaute oli niin rohkaisevaa, että toimintaa päätettiin jatkaa.
- Rikasta minua -viikonloppukurssin ohjaajakoulutus
- Esteettömyys vertaistoiminnassa -verkkoluento yhteistyössä Sateenkaariperheiden ja hankkeen kanssa
- Yksilölliset perehdyttävät ja työnohjaukselliset keskustelut vapaaehtoisten kanssa ennen ja jälkeen tapahtumien

Lisäksi Perhesuhdekeskus Setan ryhmänohjaajakoulutuksen perusosan toteuttamiseen, joka oli suunnattu kaikille Setan jäsenjärjestöjen vapaaehtoisille eri puolilta Suomea (14 osallistujaa).

Ammattilaisten koulutus ja palveluiden kehittäminen

Tavoite

Pari-, perhe- ja erotyön palveluiden ja ammattilaisten osaaminen tunnistaa ja huomioida sateenkaarevien läheissuhteiden erityiskysymyksiä sekä kohdata ja tukea sateenkaari-ihmisiä heidän perhe-, rakkaus- ja läheissuhteissaan kasvaa koulutusten, konsultoinnin ja vaikuttamistyön myötä. Palveluissa tunnistetaan sateenkaari-ihmisten läheissuhteiden yhdenvertaisuuden edistämisen tarpeellisuus.

Palveluiden kehittämisprosessissa edistetään sateenkaari-ihmisten perhesuhteiden yhdenvertaisuutta palveluissa.

Toimenpiteet

Ammattilaisia ja palveluiden kehittäjiä kohdataan koulutuksissa, verkostotapaamisissa, kehittämisprosesseissa ja ammattilaispäivillä.

- Koulutuspyyntöjä harkittiin tarkasti vaikuttavuus ja resurssit huomioiden. Pääteemana koulutuksissa oli yleisesti sateenkaari-ihmisten perhe-, rakkaus- ja läheissuhteet ja niiden erityiskysymykset. Vuonna 2023 Perhesuhdekeskus järjesti avoimen verkkokoulutuksen terapeuteille (71 osallistujaa) sekä viisi tilattua koulutusta (yhteensä 139 osallistujaa) mm. Pirkanmaan eroverkostolle sateenkaari-ihmisten eroista ja kirkon perheneuvojille monisuhteisuudesta.
- Pitkäaikaista yhteistyötä jatkettiin Väestöliiton, Parisuhdekeskus Katajan ja Kirkkohallituksen kanssa verkostoissa ja työryhmissä.
- Uusi palveluiden kehittämisprosessi aloitettiin THL:n turvakotipalveluiden ja Setan kanssa. Suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä toteutetaan vuoden 2024 aikana.
- Sosiaalialan asiantuntijapäivillä ja Lastensuojelupäivillä kohdattiin ja konsultoitiin satoja sote-alan ammattilaisia. Molemmille päiville osallistuttiin yhteisellä ständillä Setan kanssa.

Yhteistyö sateenkaarijärjestöjen kanssa

Tavoite

Perhesuhdekeskuksen toiminta ja palvelut ovat merkityksellinen osa valtakunnallisten sateenkaaripalveluiden kokonaisuutta. Yhteistyö muiden valtakunnallisia vertaistoimintoja sekä tuki- ja neuvontapalveluita tarjoavien sateenkaarijärjestöjen kanssa edistää sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä hyvinvointia sateenkaarierityisissä kysymyksissä.

Toimenpiteet

Perhesuhdekeskus koordinoi sateenkaarijärjestöjen asiakastyötä tekevien työntekijöiden verkostoa ja yhteistyössä Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa vertaistoimintaa koordinoivien työntekijöiden verkostoa.

- Asiakastyötä tekevien työntekijöiden verkostolla on vakiintunut rakenne, ja verkosto kokoontui kaksi kertaa vuodessa. Verkostossa jaettiin asiantuntijuutta, keskusteltiin ajankohtaisista ilmiöistä ja tarkennettiin palveluohjausta ja palveluiden rajapintoja sateenkaarijärjestöiden välillä.
- Vertaistoimintaa koordinoivien työntekijöiden verkosto kokoontui neljän teemoitetun tapaamisen äärellä. Verkostossa jaettiin asiantuntijuutta ja kokemuksia sekä keskusteltiin ajankohtaisista ilmiöistä ja kehittämistarpeista vertaistoiminnan kentällä.

Liite 3: Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeen toimintakertomus 2023

Tarkoitus

Hankkeen tarkoituksena on kumppanuusvanhempien ja erityisesti kumppanuusvanhemmuutta suunnittelevien tukeminen sekä lapsen hyvinvoinnin ja oikeusturvan edistäminen neuvonnalla, informaatiolla, valmennuksella, vertaistoiminnalla, ammatillisen työn kehittämisellä ja vaikuttamistyöllä.

Tavoite

Lapsi on turvatummassa asemassa hyvin suunnitellun vanhemmuuden ansiosta. Vanhemmuuden onnistunut jakaminen tukee lapsen hyvinvointia, turvallista kasvua ja kehitystä. Yhteiskunta tunnistaa kumppanuusvanhemmuuden ja osaa tukea perheitä paremmin. Vanhemmuustoiveet voivat toteutua, toivottu lapsiluku voi täyttyä.

Toiminta 2023

Hankkeen yksi keskeisimmistä tavoitteista on lisätä kumppanuusperheitä kohtaavien ammattilaisten tietoa tämän perhemuodon erityiskysymyksistä. Yhteistyökumppaneina toimivat perhe- ja lapsijärjestöt; Ensi- ja turvakotien liitto, Väestöliitto, Mannerheimin lastensuojeluliitto sekä Simpukka ry:n Helminauha-hanke, ovat olleet alusta saakka tärkeä koulutuksellinen kohderyhmä. Menneenä vuonna yhteistyötä vahvistettiin kaikkien kumppaneiden osaamisalueiden mukaan; asiantuntija blogikirjoituksilla, koulutusyhteistyöllä sekä yhteistyön sisäisellä kehittämisellä. Ensimmäinen kehittämispäivä toteutettiin joulukuussa 2022, jolloin kaikki kumppanit kokoontuivat keskustelemaan menneen vuoden kokemuksista ja ideoimaan uusia, vaikuttavia toimintatapoja vuodelle 2023. Ideointi tuotti mm. verkostoyhteistyötä ammattilaisten kouluttamiseksi. Koulutusyhteistyön vahvistumiseksi suunniteltiin yhteisiä verkkokoulutuksia sekä etsittiin verkostoja, joista kaikki toimijat hyötyisivät. Osa yhteistyökumppaneista osallistui myös kumppanuusvanhempien vertaistoimintaan asiantuntijapuheenvuorollaan.

Koulutusyhteistyötä tehtiin yhteistyökumppaneiden lisäksi myös muiden järjestötoimijoiden kanssa; Lastenvalvojat ry:n kanssa toteutettiin verkkokoulutus, johon osallistui yli 100 lastenvalvojaa ympäri Suomea. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestön Talentian kanssa toteutettiin perustietoa kumppanuusvanhemmuudesta- koulutus Talentian jäsenistölle. Myös Terveystieteiden tutkimuskeskus lähti mukaan yhteistyöhön. Lisäksi keskusteluja koulutusyhteistyöstä käytiin mm. Super:n ja Tehy:n kanssa. Ammattilaisten kouluttamisen tavoite ei toteutunut siinä määrin kuin toimintasuunnitelmaa tehdessä ajateltiin. Hyvinvointialueiden vaihtuvat yhteyshenkilöt sekä uudistuksen alkuvaihe tuotti hanketoimijoille viestinnällisiä haasteita. Keskeisiä perhekeskuskoordinaattoreita sekä esihenkilöitä tavoitettiin hyvin vasta loppuvuodesta mm. perhekeskuskonferenssin kautta, jossa hankkeella oli näytteilleasettajan rooli. Näiden kontaktien avulla saatiin rakennettua koulutuksia vuodelle 2024. Yhteensä vuoden aikana koulutettiin 335 ammattilaista ja messuilla (2kpl) keskusteluja käytiin 250 ammattilaisen kanssa.

Vuoden 2023 aikana hankkeessa jatkettiin perustiedon levittämistä eri kanavia pitkin. Perustietoa paketoitiin esitemuotoon (yleisesite toiminnasta sekä esite ammattilaisille) ja tämän lisäksi verkkosivujen tekstisisältöjä uudistettiin luettavammiksi.

Ammatillisesti ohjattuna järjestettiin kumppanuusvanhemmuutta suunnitteleville/pohtiville Helsingissä info-, luento- ja pikakohtaamistilaisuuksia. Tilaisuuksia toteutettiin niin livenä kuin verkossakin, jotta mahdollisimman moni aiheesta kiinnostunut pääsisi tiedon, keskusteluiden ja kohtaamisten äärelle.

Vanhemmuuden suunnittelun ja siitä neuvottelun tueksi järjestettiin kolme 20 tunnin mittaista ennakoivalmennusta (lähitapaamisina Helsingissä, viikonloppukurssina Tampereen seudulla ja yksi valtakunnallinen verkkototeutusena). Valmennukset sisälsivät laajan tietopaketin

kumppanuusvanhemmuudesta, pienryhmätehtäviä, keskusteluja sekä yksilöllisen ohjauksen valmistuksen jälkeen. Kevään valmistusryhmän seurantatapaamiseen (5 kk valmistuksen päätyttyä) osallistui alle puolet valmistuksessa olleista. Valmistuksiin osallistui 53 hlöä.

Kehittämistyön tueksi tehtiin kaksi kohderyhmäkyselyä; kysely kumppanuusvanhemmuutta suunnitteleville ja kumppanuusperheille sekä kysely hedelmöityshoidoista. Tuloksia tullaan hyödyntämään hankkeen toiminnan juurruttamisessa sekä uudelleen organisoinnissa rahoituksen muuttumisen myötä.

Oikean ja ajantasaisen tiedon äärelle pääsemiseksi hanke ylläpitää ja kehittää www.kumppanuusvanhemmaksi.fi verkkosivuja. Sivustolle päivitettiin kaikki tällä hetkellä olemassa oleva materiaali, niin lapsiperheellistymistä suunnitteleville kuin heitä ohjaaville ammattilaisille. Verkkosivujen tärkeä osio on edelleen vanhemmuuskumppanin hakupalvelu, jonka käyttöaste (tilaajien määrä) nousi huomattavan paljon vuoden aikana. Verkkosivustojen videokirjasto-osioon saatiin tuotettua paljon uutta sisältöä.

Neuvonta- ja tukipalvelut

Tämän osion tunnusluvut ja toiminta on raportoitu kohdassa 4.2.

Vertaistoiminta

Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeessa tehty vertaistoiminta kehittyi edelleen. Menneenä toimintakautena vapaaehtoisten määrä oli kasvussa. Hankkeen vertaistoiminnan määrä vapaaehtoisvetoiseksi kasvoi huomattavasti edellisestä vuodesta. Vapaaehtoiset toteuttivat kumppanuusperheille suunnatun perhekahvilan sekä perheiden teematapahtumat, verkko- ja livevertaisryhmän kumppanuusvanhemmuutta suunnitteleville, jakoivat omakohtaisia kokemuksia ja tarinoita muiden hyödyksi ja kertoivat ideoitaan sekä toiveitaan hankkeen toiminnan suhteen. Osa vapaaehtoisista on tiiviisti mukana myös sateenkaariperheiden vapaaehtoisina. Vertaistoiminnan 46 tapahtumaan osallistui yhteensä 664 henkilöä. Ammatillisesti ohjattuun vertaistoimintaan osallistuneista aikuisista 47% oli miehiä. Alla listaus kaikista vertaistoiminnassa toteutetuista toiminnoista. Perässä suluissa osallistujamäärä:

- Asiantuntijaluennot 9kpl (teemoina: perustietoa kumppanuusvanhemmuudesta, vuorovaikutus, ristiriidat, arki, toimiva perhe, juridiikka, hedelmöityshoidot & koti-inseminaatio). (144 osallistujaa)
- Perhevalmentajan fasilitoimat chat-keskustelut Hyvä kysymys –alustalla 3kpl (69)
- Pikakohtaamistapahtumat livenä ja verkossa 3kpl (43)
- Kohdennetut tapaamiset: äidit ja synnyttävät henkilöt & isät ja isyydestä haaveilevat henkilöt 5kpl. Isätoiminnassa alustajana ja keskusteluiden fasilitoijana ulkopuolelta ostettu psykologi. (48)
- Perheleiri Lahden Nastolassa.(33)
- Perhekahvilat Sateenkaariperheiden toimiston tiloissa 5kpl. (47)
- Teematapahtumat perheille; perhepiknik (Tampere), Halloween-juhla & koko perheen pikkujoulut (Helsinki). (72)
- Perheiden toimintapäivä (Helsinki). (23)
- Vertaisryhmä kumppanuusvanhemmuutta suunnitteleville,12 kokoontumista (verkko- ja lähitoteutus). (96)
- Nuorille suunnattu kumppanuusvanhemmuusinfo Discord-alustalla (68)
- Vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivä yhdessä Sateenkaariperheiden vapaaehtoisten kanssa ja kaksi omaa verkossa toteutettua kehittämispäivää. (21)

Viestinnän tunnusluvut 2023

Sosiaalinen media:

- *Facebook (Metan data)*: Kumppanuusvanhemmaksi-sivun seuraajat 472⁺¹⁰⁴
Päivitykset (175) tavoittivat (reach) 31 893 tiliä, joista n. 74 % oli tavoitettu maksetulla mainonnalla ja n. 26 % orgaanisesti. Orgaanisen näkyvyyden saavuttaminen Facebookissa oli hyvin hankalaa 2023. Facebook-ryhmiä hyödynnettiin aktiivisesti. Hankkeen Facebook-yleisö on Metan datan mukaan 25 % miehiä ja 75 % naisia, pääasiassa 35-44 vuotiaita ja 25-34 vuotiaita. Miesten osuus on huomattavasti suurempi Sateenkaariperheiden ja Perhesuhdekeskuksen Facebook-yleisöön verrattuna.

Verkkosivut:

- Hankkeen verkkosivuilla oli 270 000 istuntoa (2022: 49 000) ja 122 000 yksittäistä käyttäjää (2022: 19 000). Yksittäisiä käyttäjiä oli siis kuusinkertainen määrä vuoteen 2022 verrattuna. Vanhemmuuskumppanin hakupalveluun rekisteröityneiden käyttäjien määrä kasvoi myös reippaasti n. 1000:en (2022: 250). Hakupalvelu on selvästi sivuston suosituin osio: kirjautumissivulla oli 230 150 katselua (osa kuitenkin botteja), Hakupalveluun liittyvien sivujen lisäksi Mitä on kumppanuusvanhemmuus -sivu sai 6449 katselua (2022: 844).

Mediaosumat:

- Toimituksellisia mediaosumia Kumppanuusvanhemmaksi-hankeelle oli 25kpl (2022: 4kpl, 2021: 0kpl). Toimituksellisia osumia "kumppanuusvanhemmuus"-sanalle oli 47kpl. (2022: 41kpl, 2021: 16kpl). Kun media puhuu kumppanuusvanhemmuudesta, mainitaan hanke 53 %:ssa jutuista, mikä on hankeelle todella hyvä saavutus. Julkinen keskustelu kumppanuusvanhemmuudesta on selvästi lisääntynyt hankekauden aikana.

Monimuotoiset perheet -verkosto on kymmenen perhejärjestön yhteistyö- ja vaikuttamisverkosto. Järjestöjä yhdistää se, että kaikkien kohderyhmät poikkeavat jollain tavalla oletetusta perheestä. Järjestöjen yhteenlasketut kohderyhmät edustavat yli kolmasosaa kaikista suomalaisista perheistä. Verkoston yhteistä vaikuttamistyötä toteuttaa kolme palkattua työntekijää.

Monimuotoiset perheet -verkostoon kuuluvat Adoptioperheet ry, Käpy Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Familia ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Verkoston toimintaa rahoittaa STEA pysyvän toiminta-avustuksen (Ak-avustus) kautta. Toiminnan keskiössä on verkostona toteutettava vaikuttamistyö; järjestöjen vaikuttavuuden sekä vaikuttamisosaamisen lisääminen.

Tarkoitus

Monimuotoiset perheet -verkoston tavoitteena on yhteiskunta, jossa perheet ovat yhdenvertaisia ja jokainen perhe voi olla itsestään ylpeä. Verkosto lisää yhteiskunnallista ymmärrystä perheiden monimuotoisuudesta tiedon ja vaikuttamisen keinoin. Verkosto kokoaa ja vie tietoa monimuotoisten perheiden tarpeista poliittisen päätöksenteon, palvelujärjestelmän sekä työelämän kehittämisen tueksi.

Tavoitteet

Monimuotoiset perheet -verkoston tavoitteena on edistää monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuutta lainsäädännössä, lasten, nuorten ja perheiden palveluissa sekä työelämässä. Verkoston toiminta on tuloksellista kun:

1. Monimuotoisten perheiden tarpeet ja näkökulmat otetaan huomioon poliittisessa päätöksenteossa.
2. Lapsi- ja perhepalvelujen kehittämistyössä on mukana perheiden monimuotoisuus ja erilaiset lapsiperheellistymisen tavat.
3. Lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavien nykyisten ja tulevien ammattilaisten osaaminen monimuotoisuuden kohtaamisesta ja erilaisten perheiden erityistarpeista vahvistuu.
4. Perheiden monimuotoisuus muistetaan työelämän kehittämisessä, erityisesti työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kysymyksissä.
5. Työelämätoimijoiden tieto erilaisten perheiden näkökulmista lisääntyy.
6. Monimuotoiset perheet -verkoston asiantuntija-asema on vahva ja se on tunnettu toimija, johon otetaan yhteyttä, kun tarvitaan perheiden monimuotoisuutta koskevaa asiantuntijatietoa. Verkosto tuo yhteen järjestöjen asiantuntija- ja kokemustiedon.
7. Verkoston jäsenjärjestöjen vaikuttamistyön osaaminen ja kapasiteetti vahvistuu.

Vaikuttamistyön tueksi on laadittu vaikuttamistyön tavoitteet sekä valtakunnalliselle, hyvinvointialueiden että kuntapolitiikan tasolle.

Työelämävaikuttamiseen on laadittu tavoitteet sekä työelämän kehittämiseksi yleisesti että työehtosopimuksiin ja paikalliseen sopimiseen erikseen.

Toiminta

Verkoston toiminta vuonna 2023 perustui verkoston strategiaan 2030 sekä STEAn vuoden 2023 hakemukseen ja hakemukseen vuosille 2022–2023 tehdyille toiminnan kaksivuotissuunnitelmalle.

Vuoden keskeisin työ oli eduskuntavaaleihin sekä hallitusohjelmaan vaikuttaminen. Orpon hallitusohjelman toteutus myös alkoi syksyllä 2023 vauhdikkaasti, ja verkosto otti kantaa useisiin hallituksen esityksiin.

Verkoston työ toteutettiin 2-3 työntekijän voimin. Vuonna 2023 henkilötyövuosia toteutui 2,75. Johtava asiantuntija Anna Moring siirtyi 10.6.2023 nopealla aikataululla uuteen työhön vihreiden puoluesihteeriksi. Uusi johtava asiantuntija Emma Kolu aloitti 1.11.2023. Koko vuoden työntekijöinä toimivat työelämän erityisasiantuntija Tiina-Emilia Kaunisto sekä palveluiden ja sosiaaliturvan erityisasiantuntija Sofia Lindqvist.

Johtavan asiantuntijan puuttumisen vuoksi joitakin suunniteltuja toimenpiteitä jäi toteuttamatta. Säästyneillä palkkarahoilla verkosto osti viestintäpalveluita vaikuttavan sosiaalisen median viestinnän toteuttamiseksi. Rahaa siirtyi myös käytettäväksi vuodelle 2024, ja se huomioitiin STEAn avustusehdotuksessa 2024 alennettuna avustuksena.

Jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä vastasi poliittisten viestien muodostamisesta sekä toiminnan seurannasta ja arvioinnista yhdessä työntekijöiden kanssa.

Vuonna 2023 toiminnassa toteutettiin seuraavia toimia:

- Vaikutettiin eduskuntavaaleihin huhtikuussa 2023 sekä Orpon hallitusohjelmaan:
  - Osallistuttiin puolueiden vaalstartteihin ja –risteilyihin (Vasemmisto 14.–15.1., Kokoomus 28.–29.1., SDP 4.2.) tuoden ehdokkaille, poliitikoille ja puolueaktiiveille esiin verkoston tavoitteita.
  - Tavoitettiin seitsemän eduskuntapuolueen kansanedustajia tapaamisilla ja/tai kirjallisten materiaalien toimittamisella, vaikuttaen mm. puolueiden eduskuntavaaliohjelmien sisältöihin.
  - Lähetettiin verkoston hallitusohjelmakirjaustavoitteet sähköpostitse hallitusohjelmaneuvottelijoille.
  - Vastattiin kirjalliseen kuulemiseen hallitusohjelmaneuvottelijoilta työelämäasioihin liittyen.
  - Julkaistiin tiedote yhteistyössä Suomen Startup-yhteisön kanssa, aiheena työelämän perheystävällisyyden huomioiminen hallitusohjelmassa.
  - Kampanjoitiin hallitusohjelmaneuvottelujen aikana Säätytalon edessä monimuotoisten perheiden viestien kanssa.
- Edistettiin monimuotoisten perheiden näkymistä poliittisessa päätöksenteossa:
  - Edistettiin translain läpimenoa ja sisältöä tapaamisilla, konsultoinneilla sekä antamalla tietoa päättäjille ja päätöksenteon taustatahoille.
  - Osallistuttiin sosiaaliturvakomitean työn seurantar ryhmään.
  - Annettiin 9 lausuntoa Orpon hallituksen esityksistä ministeriöille ja valiokunnille sekä pyynnöstä että oma-aloitteisesti.
  - Lausuttiin U-kirjelmään EU:n vanhemmuusasetuksesta.
  - Osallistuttiin Sosiaali- ja terveysministeriön pyöreään pöytään väestöpolitiikasta.
  - Tavattiin sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen sekä työministeri Arto Satonen verkoston delegaation kanssa tuoden esiin heidän toimialaansa kuuluvia monimuotoisiin perheisiin liittyviä ajankohtaisia ja pidemmän aikavälin kysymyksiä.
  - Toimittiin eduskunnan Monimuotoiset perheet -ryhmän koollekutsujana ja sihteeritahona kauden 2019–2023 loppuun sekä uudelle kaudelle 2023–2027 marraskuussa perustetulle ryhmälle.

- Osallistuttiin eduskuntapuolueiden puoluekokouksiin ja muihin puoluetapahtumiin: SDP:n aluepäättäjien päivät, Vihreiden puoluekokous ja Keskustan ylimääräinen puoluekokous.
- Osallistuttiin 3 puoluekokousaloitteen tekemiseen mm. suruvapaasta.
- Osallistuttiin SuomiAreena –tapahtumaan tavaten useita yhteiskunnallisia vaikuttajia verkoston teemojen merkeissä.
- Osallistuttiin viestintään Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintana tehdyn Laki ja perheiden monimuotoisuus –hankkeen lopputuloksista.
- Osallistuttiin kuntien ja hyvinvointialueiden lapsi- ja perhepalvelujen kehittämistyöhön:
  - Levitettiin tietoa vuonna 2022 toteutetun monimuotoisten perheiden kotipalvelukokemuksia kartoittaneen kyselyn tuloksista ja huomioista median kautta, koulutuksissa sekä tapaamisissa.
- Tavattiin Helsingin kaupungin edustajat ja tuloksia esiteltiin myös Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueiden perhekeskustoimijoille.
  - Osallistuttiin valtakunnallisen sähköisen perhekeskuksen järjestöpaneeliin sekä järjestöpaneelin ohjausryhmään lisäten monimuotoisten perheiden näkyvyyttä sähköisen perhekeskuksen rakenteessa ja sisällöissä.
  - Osallistuttiin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen parisuhteen tuen ja yhteisvanhemmuuden kehittäjäverkostoon
  - Osallistuttiin Uudenmaan järjestöjen sote-ryhmään ja Helsingin lapsiperhejärjestöjen yhteistyöverkostoon
  - Seurattiin hyvinvointialueiden aloitusta, hyvinvointialueiden yhteistyötä sekä palveluiden kehitystä
- Lisättiin sote-alan sekä koulu- ja kasvatustalon ammattilaisten ja opiskelijoiden tietoa ja osaamista monimuotoisista perheistä:
  - Pidettiin eri alojen ammattilaisille 48 koulutusta tai luentoa, joihin osallistui yhteensä 2 446 eri alojen ammattilaista ja opiskelijaa
  - Järjestettiin 2 omaa Teams-koulutusta/webinaaria: koulun ammattilaisille sekä sosiaaliturva-aiheista kiinnostuneille
  - Osallistuttiin 13 ammattilaisten tapahtumaan tai messuihin, kuten opetus- ja kasvatustalon Educa-messut 27.–28.1., Surukonferenssi 20.–21.4. ja Lastensuojelupäivät 3.–4.10., kohdaten 2 686 ammattilaista
  - Jaettiin kouluopasta postilähetyksinä sekä tapahtumissa 1 598 kappaletta, varhaiskasvatustalon suomeksi ja ruotsiksi 2 284 kappaletta ja työelämäopasta 600 kappaletta. Lisäksi oppaat on voinut ladata verkoston sivuilta ilmaiseksi.
  - Tehtiin kouluopaskampanja Facebookissa ja Instagramissa
  - Työstettiin vuonna 2024 julkaistavaa opasta poliiseille Poliisiammattikorkeakoulun ja Suomen Sateenkaaripoliisit ry:n kanssa.
- Vaikutettiin työelämän kehittämiseen ja lisättiin työelämätahojen tietoa ja osaamista monimuotoisista perheistä:
  - Tavattiin työmarkkinajärjestöjen edustajia, mm. EK, SAK, Akava ja STTK, Palvelualojen ammattiliitto PAM, Ammattiliitto Pro, Teatteri- ja media-alan ammattiliitto Teme, Teatterialan työnantajaliitto, Ammattiliitto Specia, Rakennusliitto, Suomen Yrittäjänaiset, Suomen yrittäjät, Juko ja Palvelualojen työnantajaliitto Palta.
  - Tavattiin työeläketahoja, kuten Eläketurvakeskus ja Keva, verkoston työeläkevaikuttamisen edistämiseksi ja kehittämiseksi.
  - Tavattiin muita työelämätahoja, mm. Tasa-arvovaltuutetun toimisto, Suomen Startup-yhteisö, Työterveyslaitos, Uudenmaan Ely-keskus ja THL.
  - Tehtiin konsultointi- ja viestintäyhteistyötä työmarkkinajärjestöjen sekä muiden työelämätahojen kanssa esim. hallituksen leikkausten vaikutuksiin liittyen sekä verkoston työeläketavoitteiden valmistelemiseksi.
  - Ylläpidettiin järjestöjä, työmarkkinajärjestöjä, ministeriöitä ja yrityksiä yhdistävää työelämäverkostoa yhteistyössä Mothers in Business ry:n kanssa.

- Vaikutettiin työehtosopimukseen järjestämällä työmarkkinajärjestöille webinaari ja alustamalla Tasa-arvopäivien työryhmässä sekä Väestöliiton työelämäseminaarissa.
- Osallistuttiin työelämäaiheisiin tapahtumiin, kuten palkansaajajärjestöjen Pride-viikon paneeliin, SAK:n Tulevaisuus tänään -tapahtumaan ja SAK nuorten risteilylle, STTK:n HED-seminariin ja Työterveyslaitoksen Työterveyspäiville.
- Viestittiin monimuotoisten perheiden työllisyysaasteista esimerkiksi työllisyysasiantuntijoiden Työllisyysforumissa ja Uudenmaan Ely-keskuksen perhevapaaseminaarissa.
- Toimittiin muissa asiantuntijatehtävissä, vaikuttamisessa, verkostoissa sekä yhteistyössä perheiden yhdenvertaisuuden hyväksi:
  - Vastattiin 36 tieto- tai konsultaatiopyyntöön tai haastatteluun verkoston asiantuntemukseen liittyvistä teemoista, esimerkiksi sijaisnytyksistä ja perhevapaauudistuksesta
  - Tavattiin muiden tahojen edustajia yhteisten vaikuttamisteemojen vuoksi, kuten Tasa-arvovaltuutetun toimisto ja SOSTE
  - Pidettiin puheenvuoro ITLAn Lapsilisämalli-tilaisuudessa
  - Oltiin mediassa (radio, lehdet, tv-uutiset) esillä 20 kertaa vuoden aikana haastattelujen tai tiedotteiden kautta, aiheina mm. useampi kuin kaksi vanhempaa ja sosiaaliturvaleikkausten vaikutukset perheisiin.
  - Tehtiin 7 tiedotetta yhteistyössä jäsenjärjestöjen ja muiden järjestöjen tai eduskunnan Monimuotoiset perheet -ryhmän kanssa.
  - Kirjoitettiin 3 muun tahon pitämään blogiin, osallistuttiin 1 podcastiin ja julkaistiin yksi mielipidekirjoitus Helsingin Sanomissa monikkoperheiden kanssa
  - Osallistuttiin useisiin verkoston tavoitteita edistäviin yhteistöihin ja pysyviin verkostoihin/työryhmiin, kuten syntyvyyttä tutkivaan Flux-konsortioon, Tasa-arvoasioiden neuvottelukunnan Miesjaostoon, erityislapsiperheiden Pähkinäsärkijä-verkoston, Kirkon kasvatuksen ja perheasioiden neuvottelukuntaan sekä Vuoden isä -palkinnon valintaprosessiin.
  - Osallistuttiin Kuushun yliopiston ja Aalto-yliopiston societal design –ohjelmaan Kyushun yliopiston opiskelijoiden vierailun kautta
  - Lisättiin monimuotoisetperheet.fi -sivuston saavutettavuutta sekä hakukoneoptimointia, sekä päivitettiin sivuston tiedot
- Lisättiin verkoston jäsenjärjestöjen välistä yhteistyötä sekä vaikuttamisosaamista ja kapasiteettia:
  - Ylläpidettiin tiivistä yhteistyötä verkoston työntekijöiden ja johtoryhmän välillä ajantasaisen asiantuntija- ja kokemustiedon välittämiseksi.
  - Pidettiin 6 johtoryhmän kokousta (2 liittyen johtavan asiantuntijan rekrytointiin).
    - Lisäksi johtoryhmä tapasi vapaamuotoisilla verkkokuukausikahveilla.
  - Järjestettiin 4 Teams-tapaamista verkoston jäsenjärjestöjen työntekijöille palvelutietovarannon käyttöönotosta ja valtakunnallisen sähköisen perhekeskuksen kehittämisestä
    - Lisäksi verkoston jäsenjärjestöjen työntekijät tapasivat vapaamuotoisesti verkossa esim. viestintää tekevien kesken.
  - Järjestettiin verkoston jäsenjärjestöjen työntekijäpäivä, jossa käytiin läpi vaikuttamista osana kunkin työtä sekä kehitettiin verkoston toimintaa strategisella pohdinnalla
  - Lähetettiin yksi uutiskirje jäsenjärjestöjen työntekijöille ja hallitusten jäsenille

Arviointi

Toiminnan seurannasta ja arvioinnista vastasivat verkoston työntekijät yhdessä jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuvan johtoryhmän kanssa. Arviointi toteutettiin systemaattisena osana toimintaa ja siitä raportoitiin johtoryhmälle neljä kertaa vuodessa ja rahoittajalle raportoinnin yhteydessä. Verkoston toimintaa kehitetään jatkuvasti arvioinnista saatujen tulosten ja kehitysehdotusten pohjalta.

Hallinto ja talous

Monimuotoiset perheet -verkostossa ylintä päätäntävaltaa käyttää jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä. Johtoryhmä kokoontui vuoden 2023 aikana kuusi kertaa. Toiminnan hallinnoijana toimi yksi verkoston jäsenjärjestöistä, Sateenkaariperheet ry.

Monimuotoiset perheet -verkoston toteuttamalle toiminnalle on myönnetty STEAn kohdennettu toiminta-avustus toistaiseksi. Muuta rahoitusta verkostolla ei ollut.

Verkoston alustava budjetti vuodelle 2023 oli 270 000 + siirtyvän avustuksen puskuriksi budjetoitu 55 000 € (yht. 325 000 €). Yhteensä tuottoja oli avustuksista saatuina ja siirrettyinä 348 850,44. Alustavat kulut vuodelta 2023 olivat 281 819,70 euroa. Vuodelle 2024 verkoston alustava avustusehdotus on vuodelta 2023 siirtyvien varojen vuoksi 240 000 euroa.

